

తెలుగు హాస్యం

మునిమాణిక్యం నరసింహారావు గారి గురించి తెలిసిన వాళ్ళు ఇప్పటివాళ్ళలో తక్కువ. చక్కటి, ఆరోగ్యకరమైన హాస్యానికి మరో పేరు నరసింహారావుగారి రచనలు. ఇప్పటి కామెడీ మాదిరిగా కాకుండా ఆయన రాసిన ప్రతి కథ తెలుగుభాష వున్నంతకాలం చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతుంది. ఆయన ప్రత్యేకించి హాస్య కథలు రాయలేదు. కానీ, ఆయన రాసిన ప్రతికథలోనూ హాస్యం తొణికిసలాడుతుంది. ఇందులో వెకిలి హాస్యానికి ఏమాత్రం చోటు లేదు. మన నిత్యజీవితంలో జరిగే అనేక సంఘటనలకు హాస్యప్రియత్వం జోడించి అశేష తెలుగు ప్రేక్షకులను ంనోదభరితులను చేశారు కీర్తిశేషులు మునిమాణిక్యం. ఆయన సృష్టించిన కాంతం పాత్ర మాత్రం ఎప్పటికీ చిరస్మరణీయమే. ఆయన తెలుగు పాఠకులకు అందించిన కొన్ని కథలు ఇం. మనసుకు ఉల్లాసాన్నిచ్చే ఈ కథలు తెలుగు సాహితీ చరిత్రలో ఎప్పటికీ నిలిచివుంటాయి. ఆయన మరణించినా ఆయన రచనలు మాత్రం ఎప్పటికీ తెలుగు పాఠకులకు ఆయన గురించి గుర్తు చేస్తూనే వుంటాయి.

తెలుగుహాస్యం

మునిమాణిక్యంనరసింహారావు

ఫస్ట్ కేస్

ఏజెంట్ల టింగు అయిపోయింది. అందరూఎవరిదారిని వారు వెళ్ళిపోతున్నారు.తాము ఆ సంవత్సరంలోచేయించిన బిజినెస్కు,తమకు రావలసినకేసుషన్ తీసుకొని, సంతోషంగావెళ్ళిపోయినారు చాలామంది.

ఈశ్వరరావుమటుకు ఒక్క దమ్మిడిఅయినా తీసుకోకుండా ఒట్టిచేతులతో వస్తున్నాడు.అందుకనే అతడు చాలాచారంగా కూడా వున్నాడు.

జనరల్మేనేజరు పిలుస్తున్నారనిఈశ్వరరావుకు కబురు వచ్చింది.అతడు వెళ్ళి ఆయనకుఎదురుగా కూర్చున్నాడు.

మేనేజరుఅన్నాడు, “ఏమండీ, టింగుఏజెన్సీ వుచ్చుకొనిఅయిదారు నెలలు అయింది.ఒక్క కేసు అయినా పంపలేదు.ఏంటి సంగతి?”

“నాలోపం లేకుండా కృషి చేస్తున్నాను.కాని కలిసి రావటంలేదు.అదృష్టం లేదు”అన్నాడు రావు.

“యస్టర్ రావు, ఇన్సూరెన్స్లోఅదృష్టమూ, దురదృష్టమూఅంటూ ఏంటిలేవు! నీవుబాగా పనిచెయ్యాలి!”

“ఏయిచేయమంటారు?”

“నీవుప్రతి నియమమూ కూడా ఇన్స్పూరెన్స్నుగురించి ఆలోచించాలి!”

“ఇన్స్పూరెన్స్నుగురించి పుస్తకాలు చదువుతున్నానండి!”

“చదువుతున్నావా?అయితే ఆపేసెయ్యి. అలాంటిపిచ్చిపనులు ఏయిచేయకు.పుస్తకాలు చదవటంవలన బిజినెస్వృద్ధిగాదు. మానవజీవితాన్నితెలుసుకో - తెలిసిందా?”

ఈశ్వరరావుతెలిసినట్లుతల ఊపాడు. మేనేజరుమళ్ళీ ఇట్లా అన్నాడు.“మనిషి తన భంష్యత్తునుగురించి సాధారణముగాఆలోచించడు జరిగిపోతున్నంతకాలం.ఆ ంషయం నీది. అతనిభంష్యత్తునుగురించి ఆలోచించవలసినపని లేదు. తెలిసిందా?”

“తెలిసిందండీ,ప్రతివాడూ తనముందు గతిని గూర్చిఆలోచించడు. వాడుచస్తే వాడి పెళ్ళాం,వాడి బిడ్డలగతి ఏమౌతుందా అనినేను దిగులుపడివాడికేదో ఒక వుపాయంఆలోచించి చెప్పాలి!”

“ఇన్స్పూరెన్స్ఎజెంట్ పనే అది!”అన్నాడు మేనేజరునవ్వుతూ.

ఈశ్వరరావుచిన్నవాడు, పనికొచ్చేవాడుఅతనికి తగినంతప్రోత్సాహయిచ్చిఎట్లాగైనా అతని ద్వారాబిజినెస్ రాబట్టాలనిమేనేజరు గట్టిగాపట్టుబట్టాడు.

“యిస్టర్ఈశ్వరరావు పట్టుదలతోపనిచేయాలి యిరు.ప్రొద్దున లేచినప్పటినుండి అదే ఆలోచనఉండాలి!”

“రైల్లోప్రయాణం చేస్తున్నామనుకో.కాలం వృధాచేయకూడదు.ఇన్స్పూర్ చేయటంవలన కలిగే లాభాలూ,ఇన్స్పూర్ చేయకుండాపోయిన వాళ్ళ పెళ్ళాంబిడ్డలు పడ్డబాధలూ, ఈ ంషయాలనుగురించి కథలు చెప్పాలి.అందులో ఒకడికో, ఇద్దరికోనీవు చెప్పిందినచ్చుతుంది.నీ కృషి ఫలిస్తుంది. పట్టుదలఉండాలి” అని ఇలాగ ఎంతో సేపుప్రోత్సాహకరమైనమాటలు చెప్పాడు.

పాపంఈశ్వరరావు ఒట్టిచేతులతోవెళుతున్నాడేఅని జాలికూడా కలిగింది.ఆయనకు అందుకని అతనికిఒక యాభై రూపాయలుఎడ్వాన్స్ కూడా ఇప్పించి దీంచిపంపాడు.

ఈశ్వరరావుసంతోషించాడు. బి.ఎ. ప్యాసుఅయిన కుర్రవాడు, తెలుగులోకూడా బాగా మాట్లాడగలడు.

ఇప్పుడు అతడికి బాగా ప్రోత్సాహం కలిగింది. పట్టదల అతని గుండెపైన పీఠం వేసుకొని కూర్చున్నది. ఏమైనా సరే రోజుకు ఒక కేసు అయినా పట్టంది భోజనం చేయకూడదని నిశ్చయించుకొని స్వగ్రామం వెళ్ళిపోవటానికి బయలు దేరాడు.

ఈశ్వరరావు ఈ దఫా గట్టి పట్టుపట్టాడు. బెజవాడ చేరటంతోనే మెడలు రిచి అయినా సరే ఎవరినో ఒకరిని ఇన్స్పెక్టర్ చేయిస్తాడు. అంత పట్టదల అతని ముఖంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తూనే వుంది.

ఈశ్వరరావు గబగబా పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి రైలు ఎక్కడో ఖాళీగా వున్న ఒక పెట్టెలో ఎక్కి ఒక బెంచీపై కూర్చున్నాడు.

మేనేజరు చెప్పిన మాటలు, అతని చెవుల్లో గింగురుమంటూనే వున్నాయి. ఇది రైలు పెట్టె గదా అని ఊరుకోకూడదు. ఇక్కడ కూడా తన వేట సాగించాలి.

తనకు ఎదురుగా వున్న బెంచీపైన ఇరవై ఏండ్ల కుర్రవాడు ఒకడు కూర్చుని వున్నాడు. చారంగా దిక్కులు చూస్తున్నాడు. అతనేదో చిన్న ఊద్యోగిలాగ ఉన్నాడు. బీదవాడు కూడా ఐతే కావచ్చు. అయితే మటుకేం ఆలోచించాల్సిన షయమే!

ఈశ్వరరావు బాగా ఆలోచించాడు. తన ప్రయత్నాలు ఇప్పుడే ఆరంభిస్తే చాలా మంచిది. ఈ తణిపట్టుకుని కొద్ది మొత్తానికైనా సరే ఇన్స్పెక్టర్ చేయిస్తే ఎలాగుంటుంది ఆలోచన తట్టింది.

ఈ ఆలోచనే చాలా బాగుంది. ఇది అతని మొదటి కేసు. మొదటి ప్రయత్నంలోనే నెగ్గాలి.

ఈశ్వరరావుకు ఈ బిజినెస్ అంటే మొదటి నుంచీ ఇష్టం. తన భంష్యత్తును గురించి బాగా ఆలోచించే చివరకు ఇన్స్పెక్టరెన్స్ ఏజంటుగా కుదురుకున్నాడు.

ఇన్నాళ్ళ బట్టి ఒక్క కేసు అయినా చేయించలేకపోయిన మాట నిజమే కాని ఇవ్వాలే అట్లా కాదు. ఆ యెదురుగా వున్న కుర్రవాడిని చూచి చూడటంతోనే తెలిసింది. ఈశ్వరరావుకు తన అదృష్ట రేఖ బైట పడ్డదని.

అతడు తనకు కలుగబోయే అదృష్టాన్ని గురించి ఎక్కువగా ఊహించుకొంటూపోయినాడు. ఇది తప్పకుండా నెగ్గుతుంది. ఆ తరువాత అతడు పట్టిందల్లా బంగారం కావచ్చు. బిజినెస్ వృద్ధి అవుతుంది.

నెలకు వందా, రెండు వందలు కూడా సంపాదిస్తూ వుంటాడు. తరువాత రెన్యూయల్ ప్రీమియమ్ యొక్క కంషను దనే హాయిగా జీంచే రోజులు రావటానికి కూడా ఎంతో కాలం పట్టకూడదు.

ఇంతకూ తనకు పట్టబోయే అదృష్టమంతా యీ మొదటి కేసులో తనకు ంజయం కలగటంపైనే ఆధారపడియున్నది. ఎట్లాగయినా సరే కుర్రవాణ్ణి పట్టితీరాలి.

ఈశ్వరరావు ఆ కుర్రవాడి దగ్గరజేరిఅతన్ని మెల్లగామాటలలోకి దించాడు.అతని సంగతి అంతా తెలుసుకొంటానికిఎంతోసేపు పట్టలేదు.

ఆ అబ్బాయి ఒక బడిపంతులు.కొద్ది జీతం ఏదనేఎల్లాగో జీస్తున్నాడు.

ఇక ఆ అబ్బాయి భంష్యత్తునుగురించి బాగా ఆలోచించవలసినబాధ్యత తనది.మేనేజరుగారు చెప్పినట్లు.

సంసారంకొద్దే కాబట్టి ఇప్పుడెట్లాగో గడుస్తున్నది.ఆ అబ్బాయికి, ముందు ముందుఎల్లాగు?

బ్రతికివుంటేతల తాకట్టుపెట్టిఅయినా సరే ఎల్లాగో పెళ్ళాముబిడ్డలను పోషిస్తాడుఅనుకొందాము. కర్మ చాలకఅతడు కాస్తా హారీఅంటే వాళ్ళగతిఏమికావాలి! కాబట్టి ఈ ంషయం నచ్చచెప్పిఅతనొక పాలసీ వుచ్చుకొనేటట్లుచేయక తప్పదు.

అయితే ఆ కుర్రవాడు ఏమంతతెలివైన వాడులాగకనిపించలేదు.ఏదో మందమతిలాగా ఉన్నాడు ఎందుకూఅంటే ఆ జవాబులు ఏదో పరధ్యాన్నంగా, ఎక్కడోచూస్తూ ఏదో ఆలోచిస్తూచెప్పాడు.

అయితే ఏమి?అలాంటివాణ్ణికాస్త దారికి తీసుకొని వచ్చిఒక పాలసీ తీసుకునేలాగుచేస్తే ఒక బీదసంసారాన్ని రక్షించిన పుణ్యందక్కుతుంది.

ఈశ్వరరావుపట్టదలతో, పనిప్రారంభించి ఆ పంతులునుక్రమంగా సంభాషణలోకిలాగి జీతం అశాశ్వతంఅనే ంషయంలోకి దింపాడు.

ఇలాఅన్నాడు “చూడండిఈ బ్రతుకు శాశ్వతంకాదు. ‘అనిత్యానీ శరీరాణి’అన్నాడు. ఇప్పుడు ఇలాగకులాసాగా మాట్లాడుతున్నాము,కాని ఇంకా కాసేపటికి ఏమి జరుగుతుందోఏం చెప్పలేము.”

ఆ అబ్బాయి ఊరుకొన్నాడు. ఏమి ంననట్లు,అవుననలేదు,కాదనలేదు.ఏదో తియ్యని మత్తులోఉన్నట్లు చూస్తూకూర్చున్నాడు.

“చూశారూ,పంతులుగారూ! బండిఇప్పుడు ఈ వంతెనమీదుగా పోతున్నది.కాని ఈ వంతెన తపీమనిరిగిపోయి, రైలు పడిపోయిరైలులోని ప్రయాణీకులతోకొందరు చనిపోవచ్చు!అలా చాలాచోట్లజరిగింది!”

అటుచూస్తున్న పంతులుఇటు తిరిగి ఈయనచెప్పే మాటలుంటానికి కాస్త ఆసక్తి కనబరచాడు.

ఈశ్వరరావుదైర్యంతో మళ్ళీఇలా అన్నాడు. “నిత్యంసన్నిహితో మృత్యుః”అన్నాడు మృత్యువనేదిఎల్లప్పుడూ మనలనుఅనుసరిస్తూ గబుక్కునమీద పడుతుంది.ఎప్పుడో

ఒకప్పుడు, ఏ రూపంతోవస్తుందో చెప్పలేము.ఒకసారి దారినిపోతూ వున్నరెండెళ్లబండిరిగి ఒక కుర్రవాడిని పడ్డది.వాడి ప్రాణాలు అక్కడేపోయినాయి.”

పంతులు ఈ మాటలు విని చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. అంతపనిజరిగిందా అన్నట్లు తెల్లపోయి చూశాడు.

ఏజెంటు మహాశయనికి పట్టుదల ఎక్కువ అయింది. పంతులు వలలో పడేట్లు వున్నాడు. ముఖం చూస్తే అట్లాగే ఉంది. అందుకనే అతడొక చిన్న ఉపన్యాసం సాగించాడు.

మధ్యమధ్య అతని ముఖంలోని మార్పులను గుర్తిస్తూ ఉపన్యాసం అంతా వున్నాడు ఆ కుర్రవాడు ఒక మాటైనా పలకకుండా.

చివరకు ఉపన్యాసకుడు అన్నమాట ఇది “సైకిల్ మీదనుంచి పడి అక్కడే ఆ క్షణంలో ప్రాణాలు పోయినవాళ్ళు కూడా వున్నారు!”

ఆ అబ్బాయి ఏడుపు ముఖం పెట్టాడు. అతని బుర్రలోకి ఈ తనిమాటలు ఎక్కిన.

ఏజెంటు ఈ శ్వరరావు చాలా సంతోషించాడు. ఇంతకూ మేనేజరు చెప్పినట్లు పట్టుదల వుంటే సరి. అదృష్టం అదే కలిసి వస్తుంది.

తన మాటలు ఆ కుర్రవాడికి బాగా నచ్చినట్లు తెలుస్తూనే వుంది. ఇక అతని చేత పాలసీ కొనిపించటానికి ఎంతో సేపు పట్టదని కూడా గ్రహించి, ఈ శ్వరరావు కొంచెం గంభీరంగా ముఖం పెట్టి ఇట్లా అన్నాడు.

“పంతులు గారూ, ఒక్కమాట చెబుతాను నండి. మీరు ఏం అనుకోవద్దు. మీకు ఆస్తి ఏం లేదు. ఏదో పల్లెటూరులో బడి చెప్పుకొని బ్రతుకుతున్నారు. ఏ ఆపదో వచ్చి అంటే ఇలాంటి ప్రమాదం కలిగి, మీ ప్రాణాలు కాస్తా గుటుక్కుమంటే మీ పెళ్ళాంగతి రేయికావాలే! నీ బిడ్డల గతి ఏయికావాలే? వాళ్ళు అన్నంలేక మాడి చస్తారు అవునా, కాదా?”

దీనికి జవాబుగా పంతులు ఏమంటాడోనని ఈ శ్వరరావు అతని వంకే చూస్తున్నాడు. పంతులు, అతడు అడిగిన దానికి జవాబుగా అవునని తల ఊపుతూ చూస్తూ వుండగానే గొల్లమని ఏడ్వటం సాగించాడు.

అరే! ఇంతపని జరుగుతుందని ఆ ఏజెంటు అయినా ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. అతను ఆశించినది అయినా ఏదో అయిదు వందల పాలసీ! నెలకు రెండు రూపాయలు ప్రీయమ్ కడితే చాలు.

ఈ పాలసీ మాట ఎత్తకముందే ఈ పంతులు గారు ఇలాగ ఏడుస్తాడని ఆయన కలలోనైనా అనుకోలేదు. ఇది చాలా విచిత్రంగా వుంది అదీ కాక అతనికి ఏం చేయటానికి తోచలేదు.

ఆ ఏడ్చుచూచి,ఆ పెట్టెలో ఉన్నవాళ్ళంతాఅంతకుముందు మాట్లాడుతూఉన్నవాళ్ళల్లాచప్పున ఆగిపోయి కుర్రవాడివంకా,ఆ ఏజెంటువంకా చూడటంమొదలుపెట్టారు.

వాళ్ళకువీం తెలియలేదు.ఇద్దరూ కుర్రవాళ్ళలాగేకనపడ్డారు. వాళ్ళకుంళ్ళిద్దరూకూడా మాటామాటాఅనుకున్నారేమోననిఅనుమానం కలిగింది.

ఆ పంతులుఏడ్చు ఆపలేదు. 'అంతే,నీవు అన్నది నిజం!నిజం కాకపోతే ఎందుకుఅంటావులే!' అని అంటూముఖాన గుడ్డ అడ్డుపెట్టుకుని ఏడ్వటంసాగించాడు.

ఆ అబ్బాయిందందరికీ చాలా జాలికలిగింది. ఈ ఏజెంటువీదో మాట అంటేఆ కుర్రవాడు ఏడుస్తున్నాడు.ఇదీ అంతా అనుకొన్నది.

'ఎందుకయ్యా,ఆ అబ్బాయిని ఏడ్పించడం'అన్నారు కూడా ఒకరిద్దరు పెద్దవాళ్ళు.సాపం! ఈశ్వరరావు మటుకుఏమంటాడు! తెల్లబోయిచూస్తూ కూర్చున్నాడు.

ఆయనేకాదు.అందరూకూడా నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు.ఒక చిన్నవాడు అల్లాగవెక్కివెక్కి ఏడుస్తూఉంటే ఎవరికి బుద్ధిపుడుతుందికులాసాగా మాట్లాడుకొంటానికి!

ఈశ్వరరావుతెల్ల ముఖంతో,భయంతో కూర్చోటంచూచి అంతా అనుకొన్నారు. 'ండేదో అనే ఉంటాడులేకపోతే ఆ కుర్రవాడుఎందుకు ఏడుస్తాడు!' ఆ కుర్రవాణ్ణిఏడ్పించింది తానేననిఅంతా అనుకోవడం ఈశ్వరరావుకుచిన్నతనంగానేఉన్నది.

నాలుగునింషాలు గడిచినతరువాత పంతులుకాస్త తెప్పరిల్లాడు.ఆయన ఏడ్చు ఆపటంచూచి ప్రక్కనే కూర్చున్నముసలమ్మ అన్నది.'నాయనా ఎవరో చిన్నవాడవునీ దుఃఖం చూస్తేనా కడుపు తరుక్కుపోతున్నది.వీటి, నాయనా? ఎందుకూఏడుస్తావూ?' అని కళ్ళనీళ్ళుకూడా తుడుచుకొన్నది.

పంతులుబాబుకు నోటమాటరాలేదు.కళ్ళనిండా నీళ్ళుపెట్టుకొన్నాడు. దుఃఖపూరితమైనగొంతులోనుంచి అతికష్టంంద ఒక్కమాట పెగిలిందిఏడుస్తూనే అన్నాడు'నా భార్య చచ్చిపోతుంది'.

ఇకఆపైన ఒక్క ముక్క అయినా అనలేకఆ ముసలమ్మగారినికొగిలించుకొని గొల్లుగొల్లున ఏడ్వటంమొదలు పెట్టాడు.

ముసలమ్మగారికికూడా దుఃఖం ఆగలేదు.అకస్మాత్తుగా లభించినఈ మనవణ్ణీకొగిలించుకొనే 'ఊరుకోనాయనాఅమ్మాయికి జబ్బుఎక్కువగా ఉందా? ఫరవాలేదులేనాయనా, ఊరుకో' అని ఓదారుస్తూ,తానుకూడా పెద్దగానేఏడ్చింది.

ఇల్లాడదార్చు మాటలు అంటూఉన్నప్పుడు మాత్రంకాస్త ఊరుకొని మళ్ళీ ఏదోజ్ఞాపకం రావటం, ఏడ్యడం.ఇదీ అతని వరస!

ఈశ్వరరావుప్రాణాలు ఎక్కడ పోయినయ్యో!అతడు ఎక్కడున్నాడో,ఏయి ంటున్నాడో, ఏయి చూస్తున్నాడోకూడా తెలిసికోలేనిస్థితిలో ఉన్నాడు.

ఆ పెట్టెలోకూర్చున్న వాళ్ళందరికీఆ కుర్రవాడు ఎందుకు అంతగాఏడుస్తున్నాడో సరిగ్గా తెలియదు.మొదట బెంచీలోవాళ్ళు ఆయనభార్యకు ప్రాణంంందికివచ్చిందని అనుకున్నారు.మూడో బెంచీలోవాళ్ళు ఆమె పోవటానికికారణాలు కూడా పోగుచేస్తున్నారు!

కొంతమందికిఈశ్వరరావు పైన కోపంకూడా వచ్చింది.అతనివైపు కొరకొరచూశారు.

ఈ వెధవకబురు ఇప్పుడే చెప్పకపోతేనేం!రైలుదిగిన తరువాతచెప్పకపోయినారా అని వాళ్ళుఅన్నారు.

ఈశ్వరరావుకూడా ఆ అబ్బాయి ఎందుకు ఏడుస్తున్నాడనికొంచెం ఆలోచించాడు.అతనికి ఒక ంధంగా తోచింది.

అతనిభార్యకు బహుశఃచాలా జబ్బుగా ఉండిఉంటుంది. ఇంతకు పూర్వమేఆయన ఈ ంషయమై ఆలోచిస్తూదిగులుపడి కూర్చునిఉంటాడు. మొదట్లోతన మాట ంనకుండాపరధ్యాన్నంగా, దిగులుగా,ఉండటానికి కూడా అదేకారణం అయి వుండాలే!

నీభార్యా, బిడ్డలుఅన్నంలేక మాడిచచ్చిపోతారు. అన్నాడే,ఆ మాటలు. ఎందుకుఅన్నా అననీ, ఏ సందర్భంలోఅన్నా అననీ, అతన్నిమాత్రం చాలాకష్ట పెట్టి ఉంటం.

చాలాబాధ కలిగి ఉంటుంది.అతనికి ఇదివరకే వున్నంచారానికి ఇది తోడుకాగా, అతడుదుఃఖాన్ని ఆపుకోలేకపోయిఉంటాడు. ఏజెంటుమహాశయుడుతనకున్న సైకో ఎనాలిసిస్సాస్త్ర జ్ఞానం అంతానియోగించి, ఈ నిశ్చయానికివచ్చాడు.

ఇంతలోపంతులు కాస్త దారికొచ్చాడు.ఏడ్యటం మాని దిగులుగాకూర్చున్నాడు. దుఃఖంకాస్త తగ్గింది కదా అనిముసలమ్మగారు ఇట్లాఅన్నది “అట్లా ధైర్యంగాఉండు నాయనా! ఏడిస్తేఏయి లాభం?”

ఆ కుర్రవాడుపిచ్చి చూపులు చూస్తూఊరుకొన్నాడు.

“వాళ్ళిద్దరూబావమరదులేటమ్మా!”అని చివర బెంచీలోఎవరో అన్నారు. వాళ్ళకుఈ సంగతి ఎట్లా తెలిసిందో!ఎట్లాగు ఊహించారోమరి!

ముసలమ్మగారు ఇది నిజమో కాదో తెలుసుకొందామని అడిగింది. 'ఏం నాయనా, ఐతే ఆయన అక్కను నీకిచ్చారా, నీ అక్కను ఆయనకిచ్చారా?'

ఈ మాటలు వినేసరికి ఈశ్వరరావుకు పై ప్రాణాలు పైన పోయినై. ఆ అబ్బాయి కీ తనకు కూడా బంధుత్వం కలుపుతున్నారు ంళ్ళంతా కలసి! దీనికి సమాధానం ఆయనే చెబుతాడో, తననే చెప్పమంటారో అని భయపడి చూస్తున్నాడు.

ఆ అబ్బాయి తలె ఊపాడో, చెయ్యె ఊపాడో, యేం జేశాడో, తెలియదు కాని, మొత్తం ంద అందరికీ ఇట్టే అర్థమైంది, వాళ్ళిద్దరూ బావమరుదులేనని!

ఇన్స్యూరెన్సు వ్యాపారం చేయటంలో ఇల్లాగ అనివార్యంగా క్రొత్త క్రొత్త బాంధవ్యాలు యేర్పడుతాయని పాపం ఈశ్వరరావుకు తెలియదు. అందుచేతనే అతడు చాలా గాభరా పడుతూ కూర్చున్నాడు.

క్రొత్తగా ఏర్పడిన ఈ బాంధవ్యాన్ని సమన్వయపరచుకొంటూ ఈ ఏజెంటూ, ఆయన కెదురుగా ఆ పంతులూ కూర్చున్నారు.

ముసలమ్మగారు మళ్ళీ అడిగింది "నాయనా నీకేమన్నా బిడ్డలా?" అని.

పంతులు మాట్లాడకుండా ఒకవేలు ఎత్తి చూపాడు.

'ఒక్క బిడ్డా నాయనా? చిన్నతనంలోనే బిడ్డ కలిగింది' అంటూ ఆ అబ్బాయి తలని ఎరింది బిడ్డమాట ఎత్తేసరికి పంతులు ఇందాకటి కంటే కూడా పెద్దగా భోరున యేడ్వటం మొదలు పెట్టాడు.

ముసలమ్మగారు అన్నది. "ఊరుకోవయ్యా ఆ బిడ్డను చూచుకొని అయినా బ్రతకాలా?"

"ఆ బిడ్డ కూడా బ్రతకదు!" అని అంటూ పంతులు ఏజెంటు గారి మెడను వాటేసుకొని భుజం ంద తలవచ్చి ఏడవటమే యేడ్వటం!!

ఎవ్వరు, యేం చెప్పినా ంనక ఘోరంగా ఏడ్వటం సాగించాడు.

పంతులు తనను కౌగిలించుకొని ఏడ్వటం తనకెంతో కష్టంగా ఉన్నా అక్కడున్న వాళ్ళెవ్వరికీ యేం కష్టంగా లేదు.

బావమరిదిని కౌగిలించుకొని ఏడ్వటంలో పరీతం ఎవ్వరికీ కనపడలేదు. కాని తను కూడా ఏడ్వకపోవటమే అందరికీ బహుశః చిత్రంగా ఉండివుండాలె! ఎందుచేతనూ అంటే ఆ జబ్బుగానున్న మనిషి సాక్షాత్తూ తన అక్కేనాయె!

తానుకరిన హృదయడనిఅప్పుడే అందరూ అనుకొంటున్నారు!కాదంటానికి తననుదైర్యం ఎప్పుడూ లేదు.

చచ్చినట్లు,ఆ ఏడుస్తువున్న కుర్రవాడుతన అక్క మొగుడనిబప్పుకొంటానికి ఈశ్వరరావు నిశ్చయించుకునేవున్నాడు కాని, తానుకూడాఏడవవలసినపరిస్థితి వస్తుందనిఅతడు ఎప్పుడూ ఊహించలేదు.

దీనిదుంపతెగ, ఈ ఇన్సూరెన్స్ఇంత అవస్థలోనికిదింపుతుందని తెలిసినట్లయితేమొదట్లోనే తప్పుకొనేవాడు.

కానిఇప్పుడేయి చేస్తాడు?ఏడవక తప్పిందికాదు. అక్కకూడా పోయిందాయె!ఏడవకుండా ఎల్లాగ!పంతులును కౌగిలించుకొనితప్పనిసరిగా ఏడ్చాడు.

అయితేఒక్కసంగతి; అది బొల్లిబొల్లి ఏడ్చు మటుకుకాదు. ఏజంటుగారికి ఎందుకైనాకానీ, నిజమైన దుఃఖమేవచ్చింది. హృదయపూర్వకంగాఏడ్చాడు!

ఉన్నవాళ్ళంతా, 'ఊరుకోండి నాయనా ఊరుకోండి!ఎందుకు ఏడ్వటం! ఏయిలాభం!అయిపోయిందాయె!' అంటూబావమరదులునిద్దరినీకూడా ఓదార్చారు.

ముసలమ్మగారుఈ పర్యాయము ఈశ్వరరావునుదగ్గరకు తీసికొని తలనిమురుతూ, అన్నది "పిచ్చి పిల్లవాడా!నీవుకూడా ఏడిస్తే ఎల్లాగ?కాస్త దైర్యం తెచ్చుకో, ఏ బావ దిగులు పడిపోయినాడు,ఆయనకు కాస్త దైర్యంచెప్పాలిసిందిపోయిఏడిస్తే ఎల్లాగ చెప్పు."

ఏజెంటుమహాశయుడుముసలమ్మ మాటలుని ఏడ్వటం మానేశాడు.

పంతులుకూడామానాడు కాని పూర్తిగా మానలేదు.కాసేపు ఊరుకొంటాడు. ఏదో జ్ఞాపకంవస్తుంది. మళ్ళీఏడుస్తాడు. ఇదీ అతనివరుస.

దుఃఖంవచ్చినవాడుతాను ఒక్కడే, తనఇష్టం వచ్చినట్లుఏడవక ఏజెంటుమహాశయుని కౌగిలించుకొనియేడుస్తూ ఉండడంమూలాన, ఆయనఏడ్చినప్పుడల్లాతానుకూడా యేడ్వవలసినఅగత్యం కలగటమేఈశ్వరరావుకు ఇప్పుడు వచ్చినక్రొత్త సంకటం.

దిగిపారిపోతే ఎల్లావుంటుందీఅని ఈశ్వరరావు ఆలోచించకపోలేదు.ఎట్లా దిగిపోవటం,అవతల బావనువదలి.

అంతగామూర్ఛించి దిగితే,అంతా నీకేమైనా బుద్ధివుందా లేదా? అని చీవాట్లువేస్తారు. అంతటితోఊరుకోరుకూడాను. అవతలఆ అబ్బాయి కుళ్ళికుళ్ళిఏడుస్తూంటే నీవుఎల్లాగ వెడతావయ్యాఅనిలాగి కూలేస్తారు.

ఇంకా పెంకితనం చేస్తే తలొక మొట్టికాయ మొట్టికాయ దిక్కులేదు. ఈ శ్వరరావు ఈ ంషయమై చాలా బాగా ఆలోచించి దిగిపోవటానికి ంలులేదని నిశ్చయించుకొని అక్కడే కూర్చున్నాడు. లైనప్పుడల్లా ఒక ఏడుపు ఏడుస్తూ.

స్టేషనులు వచ్చి పోతున్నాయి. పంతులు ఎక్కడా దిగిపోవాలని ప్రయత్నం చేయటమేలేదు.

బెజవాడ దగ్గరలోకి వస్తున్నది. ఏదో ఒక స్టేషనులో బండి ఆగింది. ఆగి ఆ గటంతోనే ఎవరో ఒకాయన ంళ్ళ పెట్టె దగ్గరకు వచ్చి, తొంగిచూచి, 'ఇక్కడున్నాడ్రా!' అని పెద్దకేక పెట్టాడు.

మరుక్షణంలో ఒక ముసలాయన కూడా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఈ పెట్టెలోనే ఎక్కాడు.

ఆ వచ్చిన వాళ్ళు ఇద్దరూ పంతులకు చెరో ప్రక్కనా కూర్చున్నారు. ఒకాయన అన్నాడు "ఓరీ నీ దుంపతెగ! నీ కోసం వెదకలేక వస్తున్నాం, ప్రతి స్టేషనులోనూ దిగి".

ఇంకో ఆయన "ఇక్కడి కెప్పుడొచ్చావు రా సన్యాసీ" అన్నాడు.

వాళ్ళను చూచి పంతులు మళ్ళీ ఏడ్చు సాగించాడు.

ముసలమ్మ గారు అడిగింది వాళ్ళలో ఒకాయనను, "నాయనా, ఆ అబ్బాయి ంకేమతాడు?"

"మా అబ్బాయి" అన్నాడు ఆ ముసలాయన.

"ఆయనా?" అని రెండో వ్యక్తిని చూసి అడిగింది "వాడి మేనమామ!" అని చెప్పాడు ఈ ముసలాయన.

ఈ జవాబులతో ముసలమ్మ తృప్తిపడి ఆ వచ్చిన వాళ్ళతో మళ్ళీ అన్నది 'ఇందాకటినుంచీ ఒక్కటే ఏడ్చు మేమెంత చెప్పినా ంనటంలేదు. ఆ బిడ్డను ఒంటరిగా వదిలేశారేబాబూ?'

ఆ ముసలాయన పిల్లవాణ్ణి కసురుకుంటూ అడిగాడు 'ఎందుకురా ఏడ్చు'. పిల్లవాడు పాపం బిక్కముఖం పెట్టాడు.

ఈ బిక్క మొఖంజూచి ముసలమ్మ జాలిపడి అన్నది 'కోప్పడబోకండి బాబుగారూ? యేడ్చు అంటే యేడ్చుగాక ఏముంది! పాపం ఒక్క బిడ్డ అయెను! ఆ బిడ్డకి ఇల్లాంటి ఇబ్బంది వచ్చిందేనని తల్చుకొని యేడుస్తున్నాడు. చిన్నవయస్సు అయె! మనకు మల్లెడక్కా ముక్కలు తిన్నడాయేమన్నానా?'

ఆ ముసలాయన ముసలమ్మ వంకంపరీతంగా చూచి "వాడికి కూతురెక్కడిదమ్మా" అన్నాడు ంసుగ్గా.

“లేదూ?అయితేపాపం. భార్య చావుకేకామాలు యేడుస్తున్నాడు”అన్నది ముసలమ్మమళ్ళీ.

“ఛాఛా యేంటమ్మాఅసహ్యపు మాటలు!వాడికింకా పెండ్లికాందే!”అన్నాడు ఆ అబ్బాయి మేనమామ.

పెండ్లికాంపోతే, ఈశ్వరరావు అక్కమొగడెట్టా అయినాడు!ఈశ్వరరావు గూడా ఎందుకు ఏడ్చాడు?ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానంయేజంటుగారే చెప్పాలిసిఉంది.అంతా ఆయన వంకం తగాచూస్తున్నారు.

ఈశ్వరరావుచాలా చిక్కులో పడిపోయినాడు.ఇంత దరిద్రపు ఆవస్థలోఅతడు ఎప్పుడూ పడలేదు.ఇప్పుడు తాను ఎవరనిచెప్పాలే! ఎందుకుయేడ్చినట్లు!!

జరిగినంషయమంతా పూసగుచ్చినట్లుచెప్పితే, అంతా నవ్వుతారు.హేళనచేస్తారు.

చాలాఅవమానం జరుగుతుంది.వాళ్ళు ఓసారి న్వ ఊరుకోరు.తనపేరూ, తన ఇంటిపేరు కూడా అడిగి తెలుసుకొనిఅందరికీ కూడా చెబుతారు.ఊరంతా తెలుస్తుంది.ఊరూర తెలుస్తుంది.ఊరూర చెప్పకొంటారు. ఫలానఇన్యూరెన్స్ ఏజెంటుఅని, ఇలాగ జరిగిందీ అని.

ఇంతగొడవ జరుగుతుంది.కాబట్టి ఏం చెయ్యాలె?ఒక్క క్షణం ఆలోచనలోపడ్డాడు.

ఈశ్వరరావుఇట్లా అనుకొంటూ వుండగానేముసలమ్మ మళ్ళీఅడిగింది. ‘అయితే, పెళ్ళామూలేదు,బిడ్డాలేదు గదాఎందుకు బాబూ మరిఅలాగ ఒక్క తీరున ఏడ్చాడు.’

ముసలాయనచీదరింపుగా అన్నాడు“ండు ఏడ్వటానికి ఏంలే!ండికి యేదో గుబులు”

పిల్లవాడిమేనమామ అన్నాడు“వాడికి నెలరోజులనుంచీ వంట్లోఏం బాగుండటం లేదమ్మా...ఏదో ఒకరకం పిచ్చి పట్టుకొంది.కూర్చుంటే ఎవ్వరితోనూమాట్లాడకుండా గంటలకొద్దీకూర్చుంటాడు. లేకపోతేఎవ్వరికైనా కోప్పడ్డా వాడికికష్టం కలిగేమాటఅన్నా, ఏడుస్తాడు. వాణ్నిశాఖపట్టణం తీసికెడుతున్నాముమందు ఇప్పించటానికీ!”

పంతులుఈ మాటలు ంని అప్పటికినోరుంప్పి మాట్లాడాడు“పిచ్చి ఏంటి నాన్నా!నేను ఎందుకు ఏడ్చానంటేనాకు పెళ్ళయినాగూడా. నాపెళ్ళాం చచ్చిపోతుందని,నాకు బిడ్డ పుట్టినాతరువాత అదీగూడాపోతుందనీ ఈయనచెప్పాడు.”

అంతాగూడా ఈశ్వరరావువంకం పరీతంగాచూశారు. ఎందుకు అలాంటిఅభాగ్యపు మాటలుచెప్పాడా అని ఆశ్చర్యపోతూ.

“నేనుకూడా పోతానుట నాన్నా! ఈ రైలు ంరిగో, వంతెన ఏద నుంచి రైలుబండిపడిపోయో, నా ఏదుగా ఒక కారుపోయో, నా ఏద ఒక ఎద్దుబండి ంరిగో నేనుపోవడం నిశ్చయమేనటనాన్నా” అని మళ్ళీ ఏడ్చాడు ఆ కుర్రవాడు.

ఈశ్వరరావు ప్రాణాలు పైనే ఎగిరిపోతున్నాయి. ఏం జవాబు చెప్పగలడు, ఎందుకు అలాంటి మాటలు అన్నావంటే?

శివశివ! ఈశ్వరరావు మనస్సులో పడుతున్న బాధ ఇంతా అంతా కాదు.

ముసలమ్మ అన్నది ఈశ్వరరావును చూస్తూ, “నీకేం పొయ్యేకాలం రాపాపం పసిబిడ్డను పట్టుకొని ఆ ప్రాచ్యపు కూతలన్నీ కూశావు!”

ఒకాయన అన్నాడు. “అక్కయ్య చచ్చిపోయిందని ఏడ్చావు! అదే ఏటి?”

అందరూ తనవైపే చూస్తున్నారు. ఇక లాభం లేదని బండి ఇంకా బాగా ఆగకమునుపే, ఈశ్వరరావు బెజవాడ ప్లాట్ ఫారం ఏదికి దూకి, మహాజనంలో కనపడకుండా కలిసిపోయినాడు.

ముసలమ్మా, ఆ పెట్టెలో వున్న ఇతర పెద్ద మనుష్యులూ అంతా గూడా అతనికి గూడా ‘పిచ్చి’- అని నిర్ణయించారు.

---0---

పరిచయుడు

ఆనాడు నేను చాలా పెందలాడే ఇంటి దగ్గర నుంచి బయలుదేరి కాఫీ హోటలుకు వెళ్ళాను. ఇంకా నేను ఏ ఏ పుచ్చుకోలేదు.

ఇంతలో కే ‘ఎమోయ్, ఇక్కడున్నావా? చాలా మారిపోయినావే!’ అంటూ ఎవరో ఒకాయన నన్ను పలుకరించాడు.

నేను ఆయన ముఖం వంకతేరి పార చూశాను. యెవరో పోల్చుకోలేకపోయినాను. ఖద్దరు బట్టలు కట్టుకొన్నాడు. చామన ఛాయ దృఢంగా ఉన్నాడు. ఏసం మటుకు కాస్త నెరిసింది.

చూడటంతోనే ఆయన చదువుకొన్నవాడనీ చాలా పెద్దమనిషి అనీ అభిప్రాయం కలుగుతుంది ఎవరికైనా.

ఆయన యెవరైందీ నాకు జ్ఞాపకం రాలేదు. ఎంత ప్రయత్నించినా, ఎవరో చిన్ననాటి స్నేహితుడు అయివుంటాడు అనుకొన్నాను.

బహుశఃనా సహాధ్యాయు అయివుంటాడు.లేకపోతే అంతచనువుగా ఏమోయ్ అని సంబోధిస్తాడా? మరచిపోయి ఉంటాను. నేను కాలేజీవదలి ఇప్పటికి ఇరవై అయిదేండ్లు అయిందాయె.

అయితే ఆయనకు చిన్నప్పుడు చూచినట్లు అయినా లేదు. బొత్తిగా క్రొత్త ముఖం లాగు వుంది. అయినా తెలివితక్కువగా ఎవరండీంరు అని అడగటం నాకు ఇష్టంలేక పోయింది.

ఆయన ఎవరైందీ మెల్లగా నేర్చుగా ఆయన నోటివెంటనే రాబట్టవలెనని నిశ్చయించాను. ఉపాధ్యాయుడైనవాడికి ఈ నేర్పు కాస్త వుంటుంది. ప్రశ్నలు చేసి కావలసిన జవాబు రాబట్టటం.

కాసేపు ఏదో జ్ఞాపకం తెచ్చుకొంటున్నట్లు నటించి చివరకు ఈ ప్రశ్న వేశాను. “మనం క్రిందటి తఫా ఎక్కడ కలుసుకొన్నామోయ్?”

ఆయన రగబడినట్లు “ఆరి! నీకు ఇంత మాత్రం జ్ఞాపకం లేదురా?” అన్నాడు.

ఆ మాత్రం ఏంటి, అసలు ఏమాత్రం జ్ఞాపకం లేదాయెనాకు అందుకని నేను యేదో పెద్దతప్పు జేసినవాడిలా గబిక్క ముఖం పెట్టి చూశాను.

ఆ పెద్దమనిషికి నా ఏద చాలా జాలికలిగి వుంటుంది. ఎందుకంటే ఆయన వెంటనే నా ంపువైన తట్టి మధురమైన కంఠంతో అడిగాడు మళ్ళీ “ఓరే, బాబూ నేనెవరో అసలు నీకు జ్ఞాపకం వుందా!” అని.

నిజానికీ ఏం జ్ఞాపకం లేదు. అయినా నేను న్నట్లు “ఎంతమాటా! అసలు జ్ఞాపకం లేకపోవడం ఏంకర్మం గాని---” అని, ఇంకా ఏమో అనబోయి ఊరుకొని సందేహంగా ఆయన వంక చూశాను నవ్వుతూ.

బాబూనీవు ఎవరో నాకు జ్ఞాపకం లేదు అని ఒక్క మాట అంటే ఏబాధా ఉండదు. కాని అలా అనటం అంనయమనిమన అభిప్రాయం. అందుకని మనముంనయాన్ని ప్రకటించటానికి పడే బాధలు ఇన్ని అన్నీ కావు.

నామరుపూ, నా అనుమానమూ అన్నీ నా ముఖంలో ఆయనకు కనపడే ఉంటం. నా అవస్థ అంతా ఆయన గ్రహించాడు. గ్రహించి నేను రామారావును రా అని స్పష్టంగా చెప్పేశాడు.

కాని ఆయన ఏ రామారావో ఏంటో నాకు జ్ఞాపకము రాలేదు. నా చూపుల్లో ఆ సంగతి కూడా ఆయన పట్టేసి, వెంటనే తన ఇంటి పేరు చెప్పాడు. అప్పటికీ నాకు జ్ఞాపకము రాలేదు.

చివరకు ఆయన ముఖం చిట్టించింసుగ్గా అన్నాడు. 'నేను సుబ్బారావు తమ్ముణ్ణిరా!' అని అప్పటికీ నాకు గుర్తుకు రాలేదు.

కాని ఇంకా నేను జ్ఞాపకములేనట్లే చూస్తినా, నేను వట్టి తెలివితక్కువవాణ్ణి కాక ఒక ంధంగా సామాన్య మానవత్వాన్ని పోగొట్టుకొన్నవాడిని అవుతానని తోచింది.

అందుకని ఇక లాభం లేదని అప్పటికే చటుక్కున జ్ఞాపకం వచ్చినవాడిలా గవెరిగా చూచి, ఇంతసేపూ ఇంత చిన్న ంషయం స్ఫురణకు రానందుకు సిగ్గు పడ్డట్టు నటించి, అప్పటికే జ్ఞాపకం వచ్చినందుకు అపరిమితమైన సంతోషాన్ని పైకి ఆర్పాటంగా చూపిస్తూ చివరకు తెముల్చుకొని ఇల్లాగ అన్నాను.

'అరె! నీవురా! నేను ఎవరో అనుకొంటున్నాను! సుబ్బారావు తమ్ముణ్ణి అని మొదట్లో చెప్పినట్లు అయితే ఎంత బాగుండేది! ఎంత అల్లరి పెట్టావు! కూర్చో, కూర్చో.'

ఈ మాటలు విని ఆయన బాగా తృప్తి పడ్డట్టు మృదువుగా నవ్వాడు. ఏదో ంధంగా ఈ ంచిత్ర సంఘటనలో నుంచి బయట పడ్డందుకు నేనూ సంతోషించి ఆయనను స్నేహపూర్వకంగా కూర్చోబెట్టి కాఫీ తెప్పించి ఇచ్చాను.

ఆయననా ముఖం వంకచూస్తూ తన హృదయంలోని ప్రేమకు వెచ్చ వెచ్చని కాఫీతో దోహదంచేయటం సాగించాడు.

పెద్దగాలిదుమారంలో చిక్కుకొనినానా అవస్థాపడి బయటపడ్డంత పని అయింది. ఎదుట కనపడుతున్న ఈ మనిషి ఎవరైందీ తెలియకనేను సతమతం అవుతూ ఉంటే పైగా ఈ ప్రత్యక్ష వ్యక్తి సుబ్బారావు ఒకడు తయారైనాడు.

సుబ్బారావునాకు ఏదో మహా ఆప్తుడై నట్లు నటించి, ఇప్పుడు అతని క్షేమ సమాచారం అడగకుండా ఎల్లాగ ఉంటాను. అందుకని సుబ్బారావుకు లాసాగా ఉన్నాడా అని అడిగాడు.

ఆయన గారు బిక్కముఖం పెట్టి బాగానే ఉన్నాడు. కాని ఈ మధ్యనే వాడి భార్య పోయింది' అన్నాడు.

ఇప్పుడొకకొత్త చిక్కు వచ్చి పడ్డది. ఆ సుబ్బారావు భార్య మరణం కోసం నేను ంచారం నటించాలె. స్నేహితుడి భార్య పోయిన సంగతి హఠాత్తుగా చిన్నప్పుడు ఎంతగా బాకాపడి, బిక్కముఖం పెట్టి ంచారపడాలో అంతా పడ్డాను మరి తప్పింది కాదు.

కాని ఆ సుబ్బారావు ఎవరో నాకు అప్పటికే జ్ఞాపకము రాలేదు. ఊహామాత్రం చేత అప్పుడు త్రుడైన ఆ వ్యక్తి కోసం, అంతకంటే తెలియని ఆయన భార్య మరణం కోసం చచ్చినట్లుంధిగా ఆవేదన పడ్డాను.

కాని ఇదొక ంధంగా లాభించింది. ఎందుకంటే ఆ తరువాత నేను ఏం మాట్లాడకపోయినా ఆయన ఏం అనుకోడు. చారకరమైన వార్త ంన్నదట దుఃఖభారంతో మౌనము వహించానని ఆయన అనుకొంటాడు.

నేను తదనుగుణ్యంగానే ప్రవర్తించాను. దిగులు ముఖం పెట్టి కప్పులో కాఫీ కొద్ది కొద్దిగా తాగుతూ మధ్య ఆయన వంక చూస్తూ కూర్చున్నాను. ఆయన నాలాగే చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

ఈ కొద్దిక్షణాలు గడపటం చాలా కష్టమైనది. ఆయన నుకూడా ఒక కుశల ప్రశ్న వేయాలి. వెయ్యకపోతే మర్యాదగా ఉండదు. అందుకని ఆయన వంక తిరిగి 'ం పిల్లలు కులాసాగా ఉన్నారా' అన్నాను.

ఈ ప్రశ్నని ఆయనొక చూపుచూశాడు గుండెల్లోకి దూసుకుపోయింది ఆ చూపు. గుండె దడదడలాడింది. మళ్ళీ ఇంకో దుఃఖవార్త చెప్పేలా గున్నాడు చెప్పాడో నేనొక నాటకము ఆడాలె ఏంరా కర్మము అని దిగులు పడ్డాను.

కాని ఆయన ధర్మమా అంటూ నాకేం దుఃఖవార్త చెప్పలేదు కాని, ఒక నీచమైన వస్తువును, నికృష్టమైన జీంని, ఉన్నట్టుని చూస్తున్నట్లు జాలిగా చూశాడు.

“నిజమేరా బాబూ, జ్ఞాపకశక్తి బొత్తిగా నశించింది. వృద్ధాప్యం వల్ల కావచ్చు. లేక జీతంలో పడ్డ కష్టాల వల్ల కావచ్చు” అన్నాను నేను.

“నీ ముఖం అయితే మటుకు ఇంత అన్యాయమా! మనం నాలుగేండ్ల క్రితం మద్రాసులో తిరువళ్ళిక్కేణిలో కలిశాము” అని నా ముఖంలో మార్పును గమనించటానికి కామాలుకాస్త ఆగాడు.

నేను ముఖంలో ఏంధమైన మార్పు చూపించలేకపోయినమాట నిజం. సంవత్సరానికి ఒకటి రెండు సార్లు ఏదో పని ఏదమద్రాసు వెడుతూ ఉంటాను.

అల్లాంటి సమయములో ఆయన నుకలిస్తే కలిసే ఉండవచ్చు కాని ఏం జ్ఞాపకం వచ్చి చావందే! కళ్ళు ఒప్పజెప్పి ఊరుకొన్నాను.

ఆయనకునాపై జాలికలిగి మళ్ళీఇల్లా అన్నాడు. “మనముఅప్పుడు బీచ్ దగ్గరకలుసుకొన్నాము. అప్పుడేచెప్పాను. నేను, పెండ్లి చేసుకోలేదనిఈ జన్మకు బ్రహ్మచారిగానేఉండిపోవాలని నిశ్చయించుకొన్నాను”.

నేనుఅప్పుడు---“ఓహో అవును.నిజమే ఇప్పుడు జ్ఞాపకంవచ్చింది” అని అనాలెనిజానికి కానీ ఏం అనక ఊరుకొన్నాను.

నేనునా బలహీనతకూజ్ఞాపకశక్తి పోగొట్టుకొన్నందుకూసిగ్గుపడి ఆయననుక్షయించమని ప్రాధేయపడ్డాను.

ఇంతకూనాకు జ్ఞాపకశక్తి పోయినమాటనిజం. ఆయన బ్రహ్మచర్యవ్రత నిష్ఠాగరిష్టుడుకాబట్టి, ఆయనజ్ఞాపక శక్తి అంత పటుత్వముగాఉంది అని అనుకొని నాకు నేనుసమాధానము చెప్పకొని,ఆయనను లోలోపలమెచ్చుకొన్నాను.

అప్పటికీమేము ఇద్దరంకూడా వేడికాఫీనిగుటకలు గుటకలుగాత్రాగేశాము. చెరో సిగరెట్టువెలిగించాము.

ధూమఖండాలుమేఘదూతలైమా యిద్దరిమధ్యారాయబారాలు జరిపినైనన్ను అతడు మనఃపూర్వకముగాక్షయించాడు.

అతనిచిరునవ్వు మెలికల్లోమా సంధిషరతులుగొలుసుకట్టు అక్షరాలతోలిఖితరూపాన్ని పొందినం.ఆ తరువాత నిశ్శబ్దతబరువైంది.

కొంచెము సేపుఅయిన తరువాత ఆయననా క్షేమ సమాచారాన్నిగురించి అడగటముమొదలుపెట్టాడు.నాకు అప్పుడు ఒకటి తోచింది.ఏంటి అంటే:--

మద్రాసులోమేము ఇద్దరముకలిశాము అంటున్నాడు.ఆసందర్భంలో నా సంగతిఅంతా ఆయనకు చెప్పేఉంటాను గదా! చెప్పినసంగతులన్నీ జ్ఞాపకంఉంచుకొన్నాడో లేదోఇప్పుడు తెలుస్తుంది.

ఆయనజ్ఞాపకశక్తి అంతంతమాత్రమేననితెలిసిందా నీకు మటుకుఏది జ్ఞాపకం ఉండి ఏడ్చిందిఅని ముఖం వాచేటట్లుచీవాట్లు వేద్దామనిసంకల్పించుకొని కూర్చున్నాను.

“నీకుక్రాఫింగు పూర్వము ఇంతకంటేపెద్దదిగా ఉండేదికదూ?”

ఇదిఆయనగారి మొదటిప్రశ్న! చాలే, నా క్రాఫింగుఎప్పుడూ ఇల్లాగే ఉంది’అని అంటానికి ంలులేదు.పట్టుకుని ఝాడించటానికిఅవకాశం ఇచ్చే ప్రశ్నకారుఅది.

ఎందుకంటే క్రాఫింగు కాస్త పెరిగివున్నదేమో ఆయనగారు చూచినపుడు!

ఈ సిల్లీప్రశ్న వేశాడేమో అని మనస్సులో కిందపడి 'అవును' అని ఊరుకొన్నాను.

నేను అవును అనేసరికి ఆయన ఫక్కున నవ్వాడు.

“నువ్వు అంతా మారిపోయినావు. చిన్నప్పుడు నీవు దృఢంగా ఆరోగ్యముగా ఉండేవాడిని” అన్నాడు.

ఇది కూడా కాదంటానికి ంలులేని ప్రశ్న. ప్రతివాడూ చిన్నతనములో దృఢంగా ఉంటాడు. ఆ ఏడుకాయేడు వైనబడ్డ కొద్దీ బలహీనుడు కావటం సహజం.

అందుకని అవునన్నట్లు తలఊపి ఊరుకొన్నాను నేను. ఆయన మళ్ళీ ఫెళ్ళున నవ్వాడు.

ఒక్క నిమిషం ఆగి “నీవు పూర్వం కంటే చాలా నల్లబడ్డావు” అన్నాడు, ఈ మాటలు అన్న పద్ధతిలో.

“నీవు నన్ను కాదనలేవు. నేను ఏమన్నా నీవు చచ్చినట్లు అంగీకరించాల్సిందే” అన్న ధ్వని ఉన్నది.

అయినా నేను “నేను ఒకప్పుడు తెల్లగా ఉన్నానా” అన్నాను నవ్వుతూ.

ఆయన గట్టిగా న్న, అన్నాడు “అల్లాగ కాదు. పూర్వమునీ దేహము చామనచాయలో మెఱుస్తూ ఉండేది. ఇప్పుడు బాగా నల్లపడ్డావు.”

సత్యమో అసత్యమో ప్రియమైన మాట అన్నాడు. నేను ఒకప్పుడైనా అందముగా ఉండేవాడినని అనుకోడమునాకు ఇష్టమే! కాబట్టి గట్టిగా కాదని అనలేకపోయినాను. వాడి తెలితేటలకు సంతోషించి, తెల్లపోయి చూస్తూ ఊరుకొన్నాను.

వాడు వేసిన ప్రశ్నలలో ఒక్కటి వాడి స్మృతి దౌర్భల్యాన్ని పట్టి ఇచ్చింది లేదు. ఎదురుతిరిగి అనటానికి ఎక్కడా అవకాశము చిక్కలేదు.

అందుకని, యుద్ధములో పరాజయము పొందిన పృథ్వీపతిలాగ,
శత్రువును సమయము చూచి దెబ్బకొట్టాలన్న నిశ్చయముతో మౌనము వహించి ఊరుకొన్నాను.

ఆయనకు నాపై జాలి కలిగింది. ప్రేమతో, జాలితోనా ంపువైన తట్టి ఆయన ఇల్లాగ అన్నాడు అఖరకు “ఒరేయ్, నీ జుట్టు మారిపోయినది! కట్టు మారిపోయినది! రంగు మారిపోయినది. ఇంకొక్క మాట చెప్పనా! నీ మాట కూడా మారిపోయినదిరా, రంగారావూ!” అన్నాడు.

రంగారావూ అన్న సంబోధనని తెల్లపోయినాను!

ఁడిదుంపతెగా! ఁడెవడో నన్నురంగారావు అని పిలుస్తున్నాడు.నన్ను ఎవరో అనుకొంటున్నాడు!

ఁడికేదోజ్ఞాపకశక్తి ఉందనీ,నాకు లేకపోయిందనీసిగ్గుపడి చచ్చాను.

ఇందాకటినుంచీ,వెధవ ప్రశ్నలువేసి చిక్కకుండా మాట్లాడాడు.సన్యాసి! చివరకు చిక్కాడురాండతంబొట్టూ!చచ్చేట్లుదెబ్బకొట్టాలెతీవ్రమైన ఎదురుదాడిసాగించాలె అని నిశ్చయించుకొని“నా పేరు రంగారావు కాదు!” అనిగట్టిగా అని పకపక నవ్వాను.

రామారావుకుఇది ఎలక్ట్రిక్షాక్లాగతగిలి, ఆయన ‘థాం’అని చావాలిసింది.

తనకేమో,అపూర్వమైన మేధాశక్తివున్నదని అనుకొన్నఆ వ్యక్తికి ఇది ఆశని పాశముకాకవంచేస్తుంది!

నేనుఅనుకొన్నట్లు వాడురిగి క్రిందపడనూలేదూ,చావనూలేదు.

ఒక్కసారిక్షణమాత్రం తెల్లపోయి,నా మాటలు ఁని ఎంతోఆశ్చర్యపోయిన వాడిలాగనటిస్తూ అన్నాడు“అరె! అన్నీ మార్చుకున్నావుసరే పేరుకూడా ఎప్పుడు మార్చుకొన్నావురా?”అని ఁపుపైన గట్టిగాచరిచి, నేను పేరుమార్చుకొన్నమాటసత్యమే అయినట్లునేను చేసినఆ వెధవ దొంగపనికితాను ఉదార భావముతోక్షున్నట్లు చూపులవల్లతెలియజెప్పి,“అదుగో బస్ వస్తున్నది,వెడతాను” అని చెప్పిపెద్ద పెద్ద అంగలువేసుకుంటూ నడిచిపోయినాడురామారావు.

రామారావుఎవరైనది నాకు అప్పటికితెలియలేదు.ఆయన అన్నమాటనన్ను నిశ్చేష్టుణ్ణిచేసింది.

ఆయనఎటు వెళ్ళిందికూడా నేను చూడలేదు.తలొంచుకొని ఊరుకొన్నాను.ఎవరా ఈ చిత్రవ్యక్తిఅని ఆలోచిస్తూ అల్లాగేకూర్చున్నాడు.

అతడునాకు చిరపరిచితుడూ,ప్రాణులత్రుడూ అనినేను అనుకొన్నానుకదూ,అందుకని నేనూ అతడూకలిసి ఏవేవో తీపి వస్తువులుఅం తినేశాము.

బిల్ఎంత అయి ఉంటుందా అని ఆలోచించిఅడిగాను ఆ కుర్రవాడినివాడు రూపాయి అని చెప్పివెళ్ళిపోయినాడు.

రూపాయిఅయింది అనేసరికి గుండె కొట్టుకొందిఅందులో అధమంఅర్థరూపాయి అయినా ఆయన తినేసిఉంటాడు, ఆ ంత్రుడు.

రామారావుటిఫిన్కోసము తయారైనంత్రుడన్న మాట.ఆ ంచిత్రవ్యక్తిచాలా తెలింగా ప్రవర్తించినాచివరకు మోసముచేసి పోయినాడు.

భీఎంతనీచమైనపని చేశాడా అర్థరూపాయి డబ్బులకోసముఅని అనుకొన్నాను. తనతెలివంతా నీచమైనపనికై వెచ్చించినఆ వ్యక్తిపై నాకు పరమఅసహ్యం కలిగింది.

అప్పటికిచాలాసేపు అయింది ఆయనవెళ్ళిపోయి. నేనులేచి మెల్లగామేనేజర్ వున్నబల్ల దగ్గరకువెళ్ళి జేబులోనుంచిరూపాయినోటు తీసి, ఆయనకిచ్చానురూపాయి అయిందే అని ంచారపడుతూ.

ఆయనఆ నోటు తిరిగి నాచేతికిఇచ్చి “ఁం దుత్రుడుచెల్లించి పోయినాడండి”అన్నాడు.

మళ్ళీనిర్ధాంతపోయినాను. ఇదీమరీ చిత్రంగా ఉంది!

---0---

నిజంనిజం!

ప్రొద్దునఎనిదిగంటలైంది.మా ఆండ ఇచ్చినవెచ్చని కాఫీ త్రాగుతూగదిలో కూర్చుని ఆండతోమాట్లాడుతున్నాను.

ఆండఏదో తమాషా అయిన మాటలుచెప్పుతున్నదింటూ ంటూ చటుక్కునఆమె బుగ్గపై చెయ్యివేశాను. ఆమె ఎవరయినాఉన్నారేమోనని గిరుక్కునతిరిగి చూసే సరికీ మాసీను వెనకాలనుంచునిఉన్నాడు.

సీనుచిన్నవాడే, అయినాఆండ సిగ్గుపడి అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయింది.సీను ఎర్రటి నిక్కరుతొడుక్కున్నాడు.

తెల్లటిషర్టు నిక్కరులోకి దోపి పైనబెల్టుపెట్టిరీక్ గా నుంచున్నాడు.వాడిని చూస్తే ముద్దొచ్చింది.

“ఏంకావాలిరా సీనూ?” అని ఆడిగాడు.

“ఈసెలవలు నాలుగురోజులూఇంటిదగ్గర ఉండివస్తాను మామయ్యా”అన్నాడు.

సీనుఅంటే ఎవరో కాదు మారంగయ్య కొడుకు. బంధుత్వంఎల్లాగున్నా రంగయ్యానేనూ చిన్నప్పటినుండిస్నేహితులం.అందుకనే వాడు తనకుర్రవాణ్ని నా దగ్గరవదలిపెట్టికాస్త కనిపెట్టి చూస్తూవుండరా అని చెప్పివెళ్ళాడు.

కుర్రవాడునా దగ్గర వుంటేవాడికోముక్క వస్తుందనీ,మంచి బుద్ధిమంతుడుఅవుతాడనీ వాడి ఉద్దేశ్యం.

నేనుసీనుకోసం పడుతున్నబాధ అయినా ఏంలేదు.

కాకపోతేఎప్పుడయినా వాడు ఇంటికిఆలస్యంగా ప్రొద్దుపోయివస్తే కోప్పడటం.వేళకు భోజనంచేస్తున్నదీలేనిదీ కనుక్కోవటం.ఇం వాణ్ని గురించి నాకుగల బాధ్యతలు.

మధ్యమధ్య ండు ఏవోకుర్రతనపు చేష్టలుచేస్తుంటాడు. ఎంతజాగ్రత్తగాకనిపెట్టి చూస్తూవున్నామొన్న దసరా సెలవులకుఇంటికి వెళ్ళాడు,వెళ్ళినవాడు స్కూలుతెరవటంతోనేరాక నాలుగురోజులుఆలస్యంగా వచ్చాడు.

ఎందుకురాఇంత ఆలస్యంగా వచ్చావూఅని అడిగితే, “నాన్నఉండమన్నాడు మామయ్యా”అన్నాడు.

సెలవుచీటితెచ్చావురా అంటేతెచ్చాను గాని ఎక్కడోపారవేశానన్నాడు. నిజమోఅబద్ధమో చెప్పలేనుగానిమొత్తంంద వాడేదోఅబద్ధాలు ఆడుతున్నాడనిమాత్రం నాకు అనుమానంకలిగింది.

చదువువస్తే వస్తుంది లేకపోతేలేదు.కుర్రవాడి ప్రవర్తనబాగుపడాలె. అదీ నాఉద్దేశం. అందుచేతనేఈ చిన్నతనంలోనేసీనును కాస్త మంచిమార్గానపెట్టాలని నేనుఆలోచిస్తున్నాను.

ఈ నాలుగురోజులూ ఇంటిదగ్గరఉండివస్తానని సీనుఅడిగితే నేనువెంటనే ఒప్పుకొనకపోయింది అందుకనే!

“ఎందుకురాసీనూ, ఇప్పుడు నీవు మళ్ళీఇంటికి వెళ్ళటం?మొన్ననేకదా వెళ్ళివచ్చావు!ఇంటలోనే ఏం తొందర?హాయిగా ఇక్కడే వుండిచక్కగా చదువుకో.పరీక్షలు కూడా దగ్గరకువస్తున్నం” అన్నాను.

సీనుబిక్కముఖం పెట్టి“మా నాన్న తప్పకరమ్మన్నాడు” అన్నాడు.

నాకుఏం చెప్పాల్సింది తోచలేదు“సరే అంత అవసరం అయితేవెళ్ళుదువుగానిలే”అని అప్పటికి వాణ్నిపంపివేశాను.

వాళ్ళనాన్న నిజంగా రమ్మన్నాడేమో!పోవద్దని వాణ్ణినిర్బంధించటంమంచిది గాదు అనుకొని‘సరే పో’ అని అందామనే అనుకొన్నాను.

తమాషాగాఆరోజు సాయంత్రమేబజారులో హఠాత్తుగమా రంగయ్య కనబడ్డాడు.ఆయన ఏదో తొందర పనిందబెజవాడ వెడుతున్నాడు.

మేయిద్దరంకొంచెము సేపే మాట్లాడాము.పిల్లవాడి చదువుసంగతీ అదీ వచ్చింది.చదువు ఎల్లావున్నాకుర్రవాడు చెడ్డసహవాసాలుచేస్తున్నట్లునాకు అనుమానంగా ఉందనికూడా చెప్పాను.

ఆయననా చెయ్యి పట్టుకుని“కుర్రవాడిని బాగుచేసేబాధ్యత నీదిరా.అబ్బాయి మరి నీ ఇంట్లోఉంచింది ఎందుకూ! కాస్తమంచీ చెడ్డాచూస్తావని కాదూ! వాడినిఒకదారిని పెట్టాలేనీవు. పన్నెండేళ్ళవెధవ ఇప్పుడేనీవు వాడిని సన్మార్గంలోకిదింపు. అంతా నీదే భారం”అంటూ బస్సు ఎక్కాడు.

“అయితేచూడూ, స్కూలు మళ్ళీనాలుగురోజులుమూస్తారు. ఈ నాలుగురోజులుఇక్కడే వుండి చదువుకోరాఅంటే, నాన్న రమ్మన్నాడంటాడునిజంగా రమ్మన్నావా?”

“వర్తిది!దొంగ! నేను రమ్మనలేదు.రానక్కరలేదు. ఇక్కడేవుండిచదువుకోమను”అని చెప్పతూ వుండగానేకారు బయలుదేరివెళ్ళిపోయింది.

ఒక్కంషయం మటుకు తేలిపోయింది.సీను అబద్ధం ఆడాడు.రేపు ఇంకా ఎన్ని అయినా ఆడుతాడు!దాని తరువాత దొంగతనాలునేర్చుకొంటాడు! ఇక ఆపైనస్కూలు ఎగగొట్టి ఎందుకుపనికిరాకుండా పాడయిపోతాడు.

ఏదోకాస్త పట్టి ఏర్పాటుచెయ్యాలె చెయ్యిచేసుకోవలసినఅవసరం ఉండదనుకొంటాను.సీను ఇంకా భయభక్తులలోనేఉన్నాడు కాబట్టిగట్టిగా చీవాట్లువేస్తే చాలుననుకొన్నాను.

నేనుఇంటికి వెళ్ళటంతోనే“ఒరే, సీనూ, యీ నాన్న కనపడ్డాడు.నిన్ను రమ్మనలేదుట!అబద్ధాలాడుతున్నావు!వెధవా!” అని కోప్పడలేదుఏయి జరుగుతుందో, ఇంకా ఏమంటాడోచూద్దామని ఊరుకొన్నాను.

మరునాడుసాయంత్రం మూడుగంటలకుసీను నాగదిలోకి వచ్చిపిల్లిలాగ నుంచున్నాడు.మాట్లాడటానికివాడికి ధైర్యం లేకపోయింది.

కానివాడు ఎందుకువచ్చిందీనాకు తెలుసు వాళ్ళఊరువెళ్ళటానికి రెండురూపాయలుకావాలె .

వాడితోనేనే మాట్లాడించాను“ఏం రా?”

.....

“వెడతావా?”

తలఊపాడు.

“ఏంవెళ్ళకపోతే?”

“మానాన్న కోప్పడతాడు”

“ఉ(హూ,పాపం ఏనాన్న కోప్పడుతాడేం?నిన్ను గట్టిగా రమ్మనిచెప్పాడా?”

“చెప్పాడు.”

వెధవ!సులువుగా బ్రహ్మాండమైనఅబద్ధం ఆడేశాడు.నాకు చాలాకోపం వచ్చింది.రెండు బాదుదామాఅనిపించింది. కాని అంతచిన్నవాడిని కొడితేవీ ప్రయోజనం? వాడికిఅబద్ధం ఆడటంతప్పు అని నచ్చచెప్పాలె.

అదీకాకఇంకొకటి తోచింది. ఏడు ఒక్కడూ ఎప్పుడూ ప్రయాణంచేయలేదు.అది కారణంగా చూపి ప్రస్తుతంవాడి ప్రయాణం ఆపేద్దామనుకొని,అన్నాను ‘ఓరే, నీవు ఒక్కడిం,ఎల్లా వెడతావురా?ఎప్పుడన్నా వెళ్ళావుగనుకనా?ఎవ్వరన్నా ఏ ఊరువాళ్ళువస్తే వాళ్ళతోపంపిస్తాను. అందాకా ఉండు.’

సీనుఒక్క నిమిషం కాస్త ఆలోచిస్తున్నట్లుచూచి “మా ఊరి కుర్రాడొకడుమా స్కూలులో ఉన్నాడువాడుకూడా వెళ్ళుతున్నాడు.మేంధర్మము కలిసివెడతాము మామయ్యా”అన్నాడు.

“వాళ్ళస్కూల్కు సెలవలుఇవ్వటంలేదే!”అన్నాను.

“వాళ్ళమాస్థరును సెలవుఅడిగి వస్తున్నాడు.”

“వాడిపేరు?”

“సీతయ్య.”

“ఎక్కాసు?”

“ఫోర్టుఫారం”

“సరేవెళ్ళు.రేపుప్రొద్దున తొమ్మిదిగంటలబండికి వెళ్ళుదువుగానిలే. నీకు కావలసినడబ్బు ఇస్తాను”

సీనుసరేనని తల ఊపాడు.

“నీకుఒక ఉత్తరం ఇస్తాను. అది నాన్నకు ఇచ్చి దానికిజవాబు వ్రాయించుకొనిరా.తెలిసిందా?”

“.....”

“ఉత్తరంవ్రాయించుకొని రాకపోయినా, నీనాన్న యిచ్చినఉత్తరం ఎక్కడైనా పారేసినానాకు చాలా కోపం వస్తుంది.”

సీనుమళ్ళీ అంగీకారాన్ని సూచిస్తూతల ఊపాడు “నేనుచెప్పిన ంషయాలన్నీతెలిసినవా?”

“తెలిసినం”

“ఏంచెయ్యాలి చెప్పు?” అని అడిగాను.

సీనువిడ్డుముఖంతో అన్నాడు. “మా నాన్నచేతఉత్తరం వ్రాయించుకొనిరావాలి”

“ఉత్తరంలేకపోతే?” ఈ ప్రశ్నపెద్ద గొంతుకతో హడలిపోయేలాగునఅడిగాను.

“నీకుకోపం వస్తుంది” అని జవాబుచెప్పి, సీను మెల్లగానా గదిలోనుంచిజారిపోయినాడు.

2

మరునాడుప్రాద్దున తొమ్మిదింటికిసీను నా గదిలోని వచ్చితలవంచుకునుంచున్నాడు.

“ఏంరా? డబ్బు కావాలా?”

సీనుతలఊపి అక్కరలేదనుకున్నాడు.

“ఏం?”

“వెళ్ళనుమామయ్యా”

తండ్రికిఈ సంగతంతా తెలిసిపోతుందనీతాను అబద్ధం ఆడినట్లుబయటపడుతుందనీభయపడి, అసలుప్రయాణమే మానుకొన్నాడు.వాడిని చీవాట్లువేయటానికి అంతకంటేమంచి సమయం లేదనితోచింది.

“ఎందుకువెళ్ళవురా?” అని అడిగినాను.

సీనుతలవొంచుకునితెల్ల ముఖంవేశాడు. అప్పుడు నేనుఇట్లా అన్నాను.

‘వెధవ!చెడిపోతున్నావు.నీవేం బాగుపడే పనులుచేయటంలేదు.వచ్చి అబద్ధాలుఆడటం నేర్చుకొన్నావు.నిజం దాగదు. ఎప్పుడోఒకప్పుడు బయటపడుతుంది.అవునా?’

‘అవును’

‘ప్రాణంపోయినాసరే అబద్ధంఆడకూడదు. తెలిసిందా?’

‘తెలిసింది’

‘హరిశ్చంద్రుడికథ తెలుసునా?’

‘తెలుసు’

‘ఏంజేశాడూ?’

‘అబద్ధంఎప్పుడూ ఆడలేదు’

‘ఎన్నికష్టాలు వచ్చినా?’

‘ఓర్చుకున్నాడు’

‘అంతేకాని?’

‘అబద్ధంఆడలేదు’

“చూశావాఅదీ మన ఆదర్శం. నోటివెంటఅబద్ధం రాకూడదు.ఇకనుంచి ఎప్పుడూ నిజంచెపుతావా?”

‘చెపుతాను’

“ఇంకొకటి,చెడ్డపిల్లలతోసహవాసము చేయకూడదు.అట్లాంటి వాళ్ళుఏంజేస్తారో తెలుసునా?సినిమాలకూ, నాటకాలకూతీసికెళ్ళి మనిషినినియషంలో పాడుచేస్తారు.చదువు పాడైపోతుంది.నిజమా అబద్ధమా?”

నిజమేననిసీను తలడిపాడు.

“నీవుఇప్పటికే ఎంతో పాడైపోయినావు!ఏం అట్లా చూస్తావు?నిజమా అబద్ధమా?”

‘నిజమే’---అన్నాడుసీను.

“కాకపోతేఇద్దరూ కలిసి వెడదామనుకొంటారా?” అన్నాను నేను.

‘కాదుమామయ్య’

‘కాదు ఏమిటి, నీ మొఖం! యీ ఇద్దరూ కలిసి వెడదాం అని అనుకోలేదా?’

సీనుసిగ్గుపడి ‘అనుకోలేదు’ అన్నాడు.

‘మరినీవు అనలేదా, మేయిద్దరం కలిసి వెడతామని?’

‘అన్నాను’

‘.....’

‘ఐతే అది కూడా అబద్ధం అన్నమాట!’

‘అవును’

‘ఓరిసన్యాసి ఎన్ని అబద్ధాలు ఆడావురా! యీ నాన్న నిన్ను రమ్మన్న మాట అబద్ధమే! సీతన్నానీవు కలిసి వెడదామనుకొన్నమాట అబద్ధమే! రెండు అబద్ధాలాడావు! ఛీ వెధవా!’

అనిచీదరించుకునే సరికి సీనుకు పాపం ఎందుకు ఇన్ని అబద్ధాలు ఆడానా అని పశ్చాత్తాపం కలిగినట్లుంది.

పెద్దగా ఏడాడు పొంగిస్తున్న దుఃఖాన్ని ఆపాలని వాడు ఎంత ప్రయత్నం చేసినా ఆగలేదు. వాడు వెక్కి వెక్కి ఏడ్వటం సాగించాడు.

‘ఛాపో, వెధవా, ఇక ఎప్పుడూ అబద్ధాలాడకు’ అని చెప్పి వాడిని పంపేశాను.

సీనుకు పశ్చాత్తాపం కలిగినట్లునాకు బాగా నమ్మకం కలిగింది.

ఇక వాడు ఎప్పుడూ అబద్ధం చెప్పడు. ఒక కుర్రవాడిని సన్మార్గంలోకి తిప్పగలిగాననినాకు చాలా సంతోషం కలిగింది.

కాని ఒక్క ంషయం నన్ను చాలా బాధపెట్టింది. వాడు ఇన్ని అబద్ధాలు ఎందుకు ఆడినట్లు!

ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం కోసం నేను చాలా సేపు ఆలోచించాను. ఇంటికి వెళ్ళాలని ఆదుర్దాపడి ఉంటాడు. అంతకు పూర్వము నాలుగు రోజుల క్రితమే పదిరోజులు తల్లి తండ్రుల దగ్గర ఉండి వచ్చిన వాడికి అంత ఆరాటం ఎందుకో వాడినే అడగాలని అనుకొన్నాను.

పదిగంటలకు సీనుగదిలోకి వెళ్ళాను. వాడు భిన్ను డైకుర్చీలో కూర్చుని ఏదో పుస్తకం వంక చూస్తున్నాడు.

నేనువెళ్ళగానే లేచినుంచున్నాడు వాడిందచెయ్యివేసి మెల్లగావాణ్ణి
నాగదిలోకి నడిపించుకొనివచ్చి,కుర్చీలో కూర్చోబెట్టిబుజ్జగించి అడిగాను.

“ఎందుకురాసీనూ అన్ని అబద్ధాలాడావు?”

సీనుమాట్లాడలేదు.

“ఇంటికివెళ్ళాలని ఉందా?”

అవుననితల ఊపాడు.

“మొన్ననేగావెళ్ళి వచ్చింది?ఎందుకు ఇంతలో వెళ్ళాలనిబెంగ పెట్టుకొన్నావు?భయం
లేదుచెప్పు!” అని బుజ్జగించాను.

వాడికిమాట పెగిలి రాలేదు.కాసేపు అయిన తరువాతఅన్నాడు ‘నేను వచ్చేరోజునే
అనుకొంటున్నాను;మా ఆవు ఆరోజో మరునాడోఈనుతుందని...’

ఈ మాటలుదు:ఖంతో అని, తరువాతకాస్త దు:ఖం ఆపుకొని, మళ్ళీఅన్నాడు.
రుద్ధకంఠంతో,‘నాయనా సీనూ జున్నుతినకుండా వెడుతున్నావు!ఇంకొక్క
రెండురోజులుఉండరాదురా, పోనీ నాయనా!జున్ను నీకు పెట్టకుండామేమందరం
ఎట్లాతింటామురా! అని మాఅమ్మ ఎన్నో సార్లు అనుకొన్నది.అందుకని---’ సీను ఆపైనఒక్క
మాటైనా అనలేకపెద్దగా ఏడ్చాడు.

నాకుచాలా జాలివేసింది.రెండుచొక్కాలూ, రెండులాగులూవాడిపెట్టెలోనుంచితీయించి ఒక
సంచిలోపెట్టుకోమని, వాడినివెంటబెట్టుకొనిబస్స్టాండుకు బయలుదేరాను.

సీనుంషయమై ఆలోచిస్తూనడుస్తున్నాను.ంణ్ణి ఇక జన్మలోఅబద్ధం ఆడకుండాచెయ్యాలి,
బహుశ:వాడు ఆ నిశ్చయానికే వచ్చివుంటాడనితోచింది.

కానివాడేవరో ఆ సీతన్నస్నేహంలో పడ్డాడోనేను చేసినపనిఅంతా వ్యర్థమైపోతుంది.అందుకని
ఆ సీతన్నతోఇకముందు ఎప్పుడూ కూడాసహవాసం చెయ్యవద్దనిగట్టిగా చెప్పితేనేను ఈ
కుర్రవాడినిబాగుచేసినవాడినిఅవుతానని అనుకొన్నాను.

అందుకనిఅన్నాను ‘ఒరే సీనూ, నీవుఇకనుంచి బుద్ధిమంతుడింగాఉండాలి ఆ సీతన్న
వర్తివెధవ!ంధుల వెంటతిరిగేవెధవ! వాడు వర్తిఅబద్ధాలకోరు వాడుంవూరువాడు అయినాసరే
ఎప్పుడుగానివాడితో మాట్లాడకు’

“అదికాదుమామయ్యా”

“ఏదికాదురావెధవా! సీతన్ననునేను ఎరగననుకొన్నావా?”

ఈ స్థితిలోనాకు ఒకటితోచిందిసీతన్నను నేనుఎరగను అనుకొని ఉంటాడుసీను. నిజానికి ఎరగను.అందుకనేవాడి ంషయమైవమన్నా ‘కాదు మామయ్యా’అంటున్నాడు. సీతన్ననునేను బాగా ఎరిగివున్నట్లునటించి డబాయి స్తేనేగాని ఆ ంషయమైకూడా ఉన్నసంగతి బైటపడదు.

ండికిఇన్ని అబద్ధాలాడాలనితోచిఉండదు. ఆ వెధవేబోధించి ఉంటాడు. ంష మామయ్యతో ఇల్లాచెప్పిరారా అని. ఇల్లాఅనుకొని నేను మళ్ళీసీనును డబాయిచాను. పెద్ద గంభీరమైనగొంతుకతో.

“ఒరేసీనూ, నువ్వు సీతన్నాకలిసి వెళ్ళదామనుకొన్నమాటఅబద్ధమేనన్నావు. నీవు అంతవరకు నిజమేచెప్పి ఉంటావు. నమ్మకమేకాని, ఒక్క అనుమానం ఉన్నదినిన్ను ఇట్లాగ అబద్ధాలుఆడమని చెప్పిందివాడే అయివుంటాడుఅవునా?”

“కాదుమామయ్యా”

నాకుచాలా ఆశ్చర్యం కలిగింది.కాదంటున్నాడు! ంషికిఈ బుద్ధి పుట్టిందనినేను నమ్మలేకమరోసారి భయపెట్టాను. ఇట్లాగ “ఆ సీతన్నంషయమై నాకు తెలియదనుకొన్నావా? నాకు అంతా తెలుసు! వాళ్ళమాస్టరుకూడా చెప్పాడుసీతన్న వట్టిదుర్మార్గుడనివాడి సహవాసంవల్లనీవు కూడా చెడిపోతున్నావనీ!”

సీనుకళ్ళనీళ్ళుకుక్కుకుంటూ అన్నాడు.

“వర్ణిదేమామయ్యా”

నాకువళ్ళు మండిపోయింది “చెంపలు పగలగొడతాను వెధవా! మాస్టరుకూడా అబద్ధం చెప్పాడంటావా?” అని గర్జించాను.

“అదికాదుమామయ్యా, అసలు, సీతన్న అంటూ ఎవరూలేరు. మా ఊరు కుర్రాళ్ళల్లో! ఊరికినే నేను ఏదో పేరు అన్నాను!”

ఈ మాటంనేసరికి నావళ్ళురులుమన్నది. కాస్త తెప్పరిల్లి సరేలే. అయినా ఒకటిసీతన్నబోటివాళ్ళు చాలా మందిఉంటారు. అటువంటివాళ్ళతో సాహవాసంచెయ్యకేం! అన్నాను.

సీను, ంధేయతతో, తలవూపుతూబస్పైకి ఎక్కాడు.

నేనుక్రిందే నుంచున్నాను.

వాడుపైన---నేను క్రిందాఉన్నాము.

“ఒరేనాయినా, వెళ్ళిరా, జున్నుతినిరా.నేను చెప్పిన షయం ఎప్పుడూ మరిచిపోకేం.”

సీనుతల ఊపాడు.

“ఏంటినేను చెప్పింది?” అని అడిగాను.

“ఎప్పుడూ అబద్ధం ఆడకూడదు. మామయ్యా!” అన్నాడు సీను. ఆ మాటలు వినినేను ‘నిజం, నిజం’ అనుకొన్నాను.

బుర్రుమంటూ బస్సు వెళ్ళిపోయింది. నేను ంచారంతో వచ్చేశాను. వాడు ముందుకు వెళ్ళాడు. నేను వెనక్కు వచ్చాను.

---0---

ఎనియదీ ఎనియది

ఒక అమ్మాయి అబ్బాయి ఆ అమ్మాయి చాలా చక్కనిది. పదిహారేండ్ల వయస్సులో, మాంచియవ్వనంలో ఉంది. ఆ అమ్మాయికి పెండ్లి అయింది. కాని అత్తవారింటికి ఇంకా వెళ్ళలేదు.

ఆ పిల్లమొగుడుకి ఇరవై ఏండ్లుకొంచెం పొడుగ్గా చామనచాయగా అందంగా ఉంటాడు.

ఆ అబ్బాయి అత్తవారింటికి వచ్చాడు ఒక రోజున. అల్లుడు వచ్చాడని అత్తగారు మర్యాద చేసి మంచి భోజనం పెట్టింది. ఆ అత్తగారూ, మామగారూ ఎంతో సంతోషించారో ఎట్లా మర్యాద చేశారో, అదంతా వరించనక్కరలేదు. ఆ చిన్నవాడు అత్తగారింట్లో ఉన్న మూడు రోజులూ ఎల్లా ప్రవర్తించాడో నాలి.

ఆ అబ్బాయి వచ్చినప్పటినుంచీ ఎవరికోసమో నిరీక్షిస్తున్నట్లు చూడటం మొదలు పెట్టాడు.

ఫలహారం చేస్తున్నా, భోజనం చేస్తున్నా, అతని చూపులు ఒక గది కిటికీల ద్వారా ప్రసరించేం. అక్కడా, ఇక్కడా, అంతటా వెతికేం.

దాపరికం ఎందుకు? ఆ అమ్మాయి ఎక్కడుందో, ఒకసారి తనకళ్ళకు కనపడితే బాగుండునని అనుకొన్నాడు ఆ అబ్బాయి.

గదిలో కనక కంఠ ఝణఝణత్కారధ్వనులు వినిపించేం. అతని నేత్రాలు సమజ్వలములు అయ్యేం. వాటిలోనుంచి రకరకాల కిరణాలు ఉద్భవమై దిక్కుదిక్కులా

ప్రసరించేం.అందులో కొన్ని నిశితమైనం.కఠిన శిలా నిర్మితములైనకుడ్యములనుచీల్చుకొని అంతఃపురాలలోప్రవేశించి తిరిగివస్తూఉండేం. ఆ పెద్ద ఇంట్లో ఆ పిల్ల ఎక్కడ దాక్కుందోకనపడలేదు.

అతనిమనోంధి అంతా ంబిడాంధకారబంధురమై పోయింది.కాని మధ్య మధ్యశయామందిరాంతర్భాగాలలోనో,నిమ్మట ప్రాంతాలలోనో,గవాక్షాలలోనో ఆ పిల్లతళుక్కుమనేది.ఇదికూడా లేకపోతేఅతడు తక్షణం వెళ్ళిపోయేవాడు.

ఆ కుర్రవాడితలలో ంపరీతపుఆలోచనలన్నీవచ్చి పడ్డాయి. ఎవ్వరూలేకుండాచూచిఆ పిల్లతో మాట్లాడాలనీ,ఆ అమ్మాయి కళ్ళల్లోప్రణయజ్యోతులువెలిగించాలనీ బుద్ధిపుట్టింది.

ఆ సాయంత్రమేఆ అమ్మాయిని కిటికీలోనుంచి చూశాడు. ఆపిల్ల మళ్ళీ చూచింది.పిల్లలు ఇల్లాగఒకరివంక ఇంకొకరు చూచుకొన్నారనినినక్షత్రాలు ఆకాశంలోనుంచి తొంగిచూచినవ్యూహం.

ఈ కబురునిఎక్కడో ఉన్న గాలి దేవుడుకూడా రయ్యిన పరుగెత్తుకొంటూవచ్చాడు. వచ్చిఆ పిల్ల బుగ్గలనూ,ముంగురులనూ తాకి ముద్దెట్టుకొనివెళ్ళాడు ఆ ముసలితాత.

ఆ రాత్రేఒంటరిగా ఉండగా ఆ పిల్లనుమాట్లాడిద్దామనిఆ అబ్బాయి అనుకొన్నాడున్నానంచేసి వస్తూవస్తూ ఆగది కిటికీవంకేఊరికేచూస్తూ నడిచాడు.

ఆరాత్రిఆ కుర్రవాడికి సరిగ్గా నిద్రపట్టలేదు.ఆపిల్లను మాట్లాడిద్దామనిపట్టుదల మాత్రంఎక్కువైంది. ఆ రాత్రిఅంతా అల్లాగ అనుకొంటూనేనిద్రపోయినాడు. తెల్లవారిందిమళ్ళీ అనుకొన్నాడుసమయంజూచిఆ పిల్లను పలకరిద్దామని.

రెండవరోజురోజు రోజంతా ఎంతప్రయత్నం చేసినాఅతనికి ఆ పిల్ల ఒంటరిగాచిక్కలేదు. ఆ ప్రొద్దస్తమానమూఆ చిరుతప్రాణిఎంత తల్లడిల్లిందోనేను చెప్పలేను.చాలా జాలిని కలిగించేంషయం ఏయటంటేపాపం ఆ బిడ్డ అల్లాగేనిరుత్సాహంతో, నిస్పృహతోఆ నిశీథంలో నిద్రపోయినాడు.

ఆ రాత్రిఅతడు సరిగానిద్రపోయినాడనిఏదుర్మార్గుడూ అనడు.ఐతే ఒకటి రెండుసార్లుకాస్త కునికితే కునికీయండవచ్చు.అదైనా కలతనిద్రేమెలుకువ వచ్చినప్పుడల్లా,అనుకొనేవాడు ఆ పిల్లనుతప్పకుండా రేపు మాట్లాడించాలేఅని.

రెండురోజులు, అంటేఒక లక్ష సెకనులకాలం,వృధాగా గడిచిపోయింది.ఒక్క నింషమాత్రం ఒక్కమాట మాట్లాడటానికిఅతనికి అవకాశం చిక్కలేదంటేఏమనుకోవాలి! ంధిఅలా చేసింది! అవకాశంవచ్చినప్పుడుఆ పిల్ల ఈ కుర్రవాణ్ణిచూచి చటుక్కునవెళ్ళిపోతూ వుండేది.పాపము ఆ అబ్బాయికి ఏం తోచలేదు.అంతేకాని అతడు ప్రయత్నమేంతక్కువ చేయలేదు.

ఇంతలోభల్లన తెల్లవారింది.అది మూడోరోజు ఆ మరునాడువెళ్ళిపోదామనికూడా
అనుకొంటున్నాడు.ఆరోజు అయినా తనకుమంచి అవకాశం
కలిగించవలసినదనిభగవంతుణ్ణిప్రార్థన చేశాడుఆ అబ్బాయి. అతడు ఎంతగాబాధ పడ్డాడో
తెలిసికోగలరసజ్జులు కూడా లేరుగదాఈ లోకంలో!

2

భగవత్కృపవలనఆ రోజున ఆ అబ్బాయికిమంచి అవకాశం వచ్చింది.ఎల్లాగంటే ఆ
అబ్బాయిమేడమెట్లు ఎక్కుతూవుంటే అదే సమయానికిఆ అమ్మాయి కిందకి దిగుతూఉన్నది. ఆ
అబ్బాయివస్తున్నాడనిఆ అమ్మాయికూ తెలిసింది.ఆ అమ్మాయి కిందికిదిగుతున్నదనిఆ
అబ్బాయికి తెలిసింది.

ఆ అబ్బాయిఇలా అనుకొన్నాడు మనస్సులో.ఆ అమ్మాయి నన్ను చూచితప్పక వెనక్కు
తిరిగిపారిపోవటానికి ప్రయత్నంచేస్తుంది. అప్పుడునేను 'ఏయ్ మాట'అందామని
నిశ్చయించుకున్నాడు.

సరిగ్గాఆ సమయానికే ఆ అమ్మాయికూడాఇలా అనుకొంది మనస్సులో“ ఈ పిల్లవాడి
సంగతిఏమీ బాగుండలేదురెండు రోజులనుంచీచూస్తున్నాను. పోనీపోనీ అని
ఊరుకొంటున్నాను.సరే! కానీ! వస్తున్నాడుకదా. నన్ను జూచితొంగిపోయినాడో
మర్యాదగా,సరేసరి అల్లాగ కాక సరాసరి పైకివచ్చినన్ను రాచుకొంటూపోయినాడో నిలవేసి
నాలుగుచీవాట్లు వెయ్యాలే”

ఇలాగఇద్దరూ కృతనిశ్చయులైఒకనికి ఎదురుగా ఒకను నడిచారు.ప్రచండమైనవేగంతో
పోతూవున్నరైళ్ళు ఒకదానితో ఒకటికొట్టుకోబోతున్నఒక పరమాణువు
మరియొకపరమాణువుతో ఢీకొనబోతున్నది.

ఈ సంఘటననుగురించి చదువుతూవున్నప్పుడుఎవ్వరి గుండెలు కొట్టుకోకుండాఉంటయ్యా,
ఎవ్వరు నిబ్బరంగాఉండగలదో నేనుఊహించలేను.

ఒకస్త్రీ హృదయం,మరొక పురుష హృదయంసమాకర్షణపొంది ఉన్నట్లయితేఇంతగా
భయపడవలసిఉండేది కాదు. ఇక్కడఒకదానిని ఒకటి ప్రతిఘటిస్తున్నదిశివ, శివ
ఎళాంటిఅపచారము జరుగబోతున్నదోకదా!ఆ అబ్బాయి పైకి వస్తున్నాడు!--ఆ అమ్మాయి
మెట్లు దిగుతూవున్నది!

అరేరేఆ పిల్లవాడు రాబోయేఉపద్రవాన్ని ఏమాత్రంతెలుసుకోలేకుండాఉన్నాడుసుమా!

“అరేఅబ్బాయి, ఆ పిల్ల పల్లెటూరులోపెరిగింది. కార్యము కాకముందుమొగుడితో
మాట్లాడటంమహాపాపం అని అనుకొనేమనిషి దానికితోడు పెంకె.నీవు మూర్ఖపు పట్టుదలతోఆ

అమ్మాయిని పిలిచినా, చెయ్యి పట్టుకొన్నా ఆ అమ్మాయి పెద్దగా కేకలువేసి, వాళ్ళ అమ్మనూ వాళ్ళనూ పిలిచినిన్ను అల్లరిపెడుతుంది. మరీ మూర్ఖం చేస్తే వానీ చొక్కా పట్టుకొని లాగి, నిన్ను మెట్లందనుంచి క్రిందికి నెడుతుంది కూడాను!”

ఏయ్ అమ్మాయ్! నీవు మటుకూ ఏంటా పెంకితనము! ఆ అబ్బాయి మొగుడు గదా అతడు వస్తున్నాడని తెలిసికూడ తగుదునని యెదురుగా పోవటం ఏమంత మంచిపని!

కాని ఆ అమ్మాయి మెట్లు దిగుతూనే వుంది. ఆ అబ్బాయి మెట్లు ఎక్కుతూనే వున్నాడు.

అబ్బాయి తల వంచుకున్నాడు. కొద్దిగా భయపడుతూ ఉన్నట్లు కూడా స్పష్టంగా తెలుస్తూనే వుంది. కాని అమ్మా! అతను రెండు రోజులనుంచీ ఆలోచించి ఆలోచించి, చివరకు బాగా ధైర్యం చిక్కబట్టాడు. అమ్మాయిని పలకరిద్దామని చాలా గట్టిగా నిశ్చయించుకొన్నాడు.

ఆ అమ్మాయి కూడా ఆ కుర్రవాణ్ణి అవమానపరుద్దామని గట్టిగా అనుకొన్నట్లుంది. లేకపోతే ఎందుకు అలాగ భయం లేకుండా వస్తుంది?

‘అరే, వస్తున్నాడు!’ అనుకొన్నది ఆ అమ్మాయి, కుర్రవాడు మలుపు తిరిగి ఆమె దృష్టిపథంలోకి రావటంతోనే ‘అదుగో వస్తున్నది!’ అనుకొన్నాడు ఆ అబ్బాయి.

కొద్దిగా గమనవేగం తగ్గినా, ఇద్దరూ ఎదురు బొదురుగా నడుస్తూనే వున్నారు. మరీ సమీపంలోకి వచ్చారు.

తొణకకుండా నడుస్తున్నాడు. కుర్రవాడు గంభీరంగా ధైర్యంగా, ఆ పెంకెపిల్ల ఎదురుగా వస్తూనే వుంది. సుస్థిర బుద్ధితో స్థిరమైన మతితో.

అరెబాబా! ఎంత ప్రళయం జరుగబోతున్నది. తప్పకుండా, ఇదేదో పెద్ద అల్లరి కావలసిన షయమే.

అయితే తమాషా ఏంటంటే ఏంధమైన అల్లరీ జరగలేదు. ఆ పిల్లదారిన ఆ పిల్ల వెళ్ళిపోయింది, ఆ పిల్లవాడు దారిని పిల్లవాడు వెళ్ళిపోయినాడు. అమ్మాయి అతగాడిని కన్నెత్తి అయినా చూడలేదు. ఆ అబ్బాయి ఆ అమ్మాయిని నోరెత్తి అయినా పలుకరించలేకపోయినాడు.

అబ్బాయి నావంక చూచినట్లయితే ముక్కచీవాట్లు వేసేదాన్ని అనుకొన్నది ఆ అమ్మాయి. ఆ అమ్మాయి తలవంచుకొని వెళ్ళిపోయింది గాని ఒకకన్ను నా ఏద పారేసినట్లయితే తమాషా చేసేవాణ్ణి అనుకొన్నాడు ఆ ధీరహృదయుడు.

ఇల్లా జరిగింది ఆ రోజున ప్రొద్దున ఎనిమిది గంటల యాభై నిమిషములకు.

పదిగంటలకల్లాభోజనాలైపోయినం.పదకొండింటికల్లాఇంట్లోవున్న
ఆడవాళ్ళభోజనాలుకూడాఅయిపోయినం. ఆ అమ్మాయివుండేగదికూడా ఆ అబ్బాయి
గుర్తుపట్టిఇక సాగించాడు తన దండయాత్ర.

ఆ అమ్మాయిఆ కిటికీదగ్గరకు ఎందుకోరావటంతోనే ఈ అబ్బాయిదైర్యంగా ఆ
అమ్మాయివంకచూచినవ్యాడు. నిజంగా ఆ గుండెనిబ్బరాన్నిమెచ్చుకోక తప్పదు.

తనేదోఘనకార్యం చేశాననిఆ అబ్బాయి అనుకొన్నాడుకాని ఆ అమ్మాయి
ఏమనుకొంటున్నదోతెలిస్తేనా? ఆ అమ్మాయిఇలా అనుకొంటున్నది. 'ఈ అబ్బాయి నన్ను
జూంనవ్వటం కూడా మొదలుపెట్టాడు.నేను ఊరుకొన్నానా ఇదిచాలాదాకా పోతుంది.ఎవ్వరైనా
చూస్తే ఈ అమ్మాయిమొగుడితో మాట్లాడుతున్నది,ఇదెక్కడి ండ్డూరమమ్మాఅని ముక్కులూ
మూతులూంరుస్తారు. ఎందుకొచ్చినఅల్లరి! మొదట్లోనేఏదో గట్టిగా చీవాట్లువేయాలె'

మళ్ళీకాసేపువుండి అనుకొన్నది,'నేను చేయదలచుకొన్నదిఏమంత కష్టమైనపనికాదు. మా
అమ్మతోచెపితే ఆమె అల్లుడిగారినిపిలిచి నాలుగూ పెడుతుంది.'

మరికొంతసేపుఅయిన తరువాత ఇంకోంధంగాఅనుకొన్నది. "ఛాఛా ఎవ్వరితోనూ
చెప్పకూడదు.ఆ అబ్బాయి ఏమన్నా అనుకొంటాడు.ఒకరికి చెప్పటం ఎందుకూ?నేనేం
చిన్నదాన్నా!ఆ నాలుగుమాటలూనేనే ఇంటాను అదైనాపోతుందో కొంచెం చూడాలె.బహుశః
నన్నుపిలుస్తాడు. పిలిచిఏమంటాడో చూస్తాను!ఏమని పిలుస్తాడూ! నాపేరు పెట్టి పిలుస్తాడా?ఛీ
ఛీ పెళ్ళాన్నిపేరుపెట్టి పిలుస్తాడా?తప్పు కదూ! అతడిగొంతు చాలా మధురంగావుంటుంది.
అతనిమాటల్లో సంగీతందాక్కుని వుంది. అయితేఏం! నేను ఆ మాటలుంనిపించుకోను."

"ఆఅబ్బాయి నా చెయ్యిపట్టుకొంటాడెమో?ఆ అబ్బాయి అల్లాగ చేసేలాగునేవున్నారు.
అల్లాగచేస్తేతమాషాగా వుంటుందనుకొంటున్నారు.అమ్మదొంగ! ఈ అబ్బాయి ఎంతతమాషాగా
చెయ్యాలనిఆలోచిస్తున్నాడు;ఒప్పుకుంటానా. అసలు మొగుడిసంపంలోకి పోకూడదు.నాకు
తెలియదాఏంటి ఆ సంగతి! ఆ అబ్బాయికళ్ళు ఎలానో మెరుస్తూవుంటం. తళుక్కుతళుక్కు
మంటావుంటం. ఆ అబ్బాయి ముఖంవంకేచూడకూడదు" అల్లాగఆ అమ్మాయి
చెప్పకొనిగుండెగట్టి చేసుకొన్నదిఅప్పుడు మధ్యాహ్నంపన్నెండు కొట్టారు.

అదిట్టమధ్యాహ్నమేకావటానికి, కాని శ్రావణమాసంకావటంచేతఆకాశం మేఘచ్ఛన్నమైచల్లగా
హాయిగావుంది. ఆ అబ్బాయి తలదువ్వుకొని,తెల్లని చొక్కతొడుక్కున్నాడు. ఎవ్వరూఉన్నట్లు
లేదు.ఆ చుట్టుప్రక్కలఅతడు కాయకని వెళ్ళిఆ కిటికీదగ్గర నుంచున్నాడు.

కిటికీలోపెద్దఅద్దం ఒకటినిలబెట్టి,అందులో చూచుకొంటూఆ అమ్మాయి తలదువ్వుకొంటున్నది.ఆ అబ్బాయి అమ్మాయిని బాగాచూశాడు. 'ఎంత అందంగావుందీ ఆ అమ్మాయి ఒక్కమాటమాట్లాడితేబాగుండునే అనుకొన్నాడు.'

అబ్బాయిఎలాగయినా ధైర్యంచేసి'ఇదుగో అమ్మాయ్' అనిఐనా అందామని అనుకొంటున్నాడూ.ఇంతలో ఆ అమ్మాయి 'భీకార్యంకాని పిల్లలు ఎక్కడైనామొగుడువంక చూస్తారా.తప్పుకాదా' అని అనుకొనితుద్రున వెళ్ళిపోయింది.ఆ కుర్రవాడు తెల్లపోయినాడు.

4

'అరెరె,మాట్లాడించటానికిధైర్యం లేకపోయిందిగదా ఎంత తెలివితక్కువపనిచేశాను. ఇప్పుడు ఏంచెయ్యాలో!అని ఇలాగ అనుకొంటూ అతడుగదిలోకివెళ్ళిపోయి కుర్చీలోకూర్చున్నాడు ఏం తోచలేదు.ఏదో పత్రిక చూడటంమొదలు పెట్టాడు.పత్రికలో తననుబాధిస్తూవున్నసమస్యకు సమాధానంఎక్కడా కనుపించలేదు.అసలు అతనికి అక్షరాలేకనిపించలేదు.

ఇంతలోఆ అమ్మాయి అక్కడికివచ్చిందిఎందుకో. ఆ అబ్బాయిని చూడటానికేవచ్చింది అనటంమాత్రం అన్యాయం.

అయితేఒకటి. ఏదో పనిమీద వచ్చినమనిషి అయితే, అక్కడేతారట్లాడుతూ, నుంచునిఉండటానికి కారణం ఏమిటి?అని అడగవచ్చు. దానికిసమాధానం చెప్పలేము.ఆ పిల్ల మనస్సులోయేం అనుకొంటూఉన్నదో,ఏమో! అక్కడ ఎవ్వరూ లేరుకూడాను. వాళ్ళ అమ్మవాళ్ళూలోపల ఎక్కడో ఉన్నారు.

తండ్రిఇంట్లో లేడు. అట్లాంటప్పుడుఆ పిల్ల అలాగ ఒంటరిగారావటం చాలా తప్పుఅన్న ంషయం ఒప్పుకొంటాను.కాపురం చేస్తున్నపిల్ల ఐనా అలాగ బరితెంచుకొనిపట్టపగలు మొగుడికియెదురుగా రాదు. అయితేఆ పిల్లకు తన మొగుడుఅక్కడున్నాడని తెలియకపోవచ్చు.అసలు ఎందుకువచ్చిందోఏమో!!

చుట్టుప్రక్కలఎవ్వరూ లేకపోవటం,ఆ పిల్ల ఒక్క రై అక్కడనిలబడి వుండటం,ఎంత ప్రమాదం తెచ్చింది.ఆ అబ్బాయికి ఎట్లా ధైర్యంవచ్చిందోఏమో చటుక్కునఅనేశాడు. 'ఏయ్ పిల్లా,మాట!' అని.

ఆ అబ్బాయినిచీవాట్లు వేయటానికిమంచి సమయం దొరికింది.ఆ అమ్మాయికి 'ఏంటది?అమ్మతో చెప్పనా?'అనో 'తప్పు, పిలవకూడదు.అనో అందామని నిశ్చయించుకొన్నది.గుండె నిబ్బరంగలఅమ్మాయి కాబట్టిఅలాగ అనాలది ఐనా తోచింది.'

ఆ ధీరశీలాలా అందాము అనుకొన్నది.నోటిదాకా వచ్చినైమాటలు.కాని
అనలేకపోయింది.ముక్కు పైన వేలువేసుకొని 'తప్పు' అని మాత్రంఅనగలిగింది. అదీ
డైర్యంగలఅమ్మాయి కాబట్టి.

అయితేఈ మాటలు గంభీరంగాకొట్టొచ్చినట్లుఅనవలసింది. పాపంపసిపిల్ల కేయి
తెలుసు?నవ్వొచ్చింది ఆ పిల్లకుఅందుకని ఈ మాటలుఅని పక్కున న్య ఆ
పిల్లవెళ్ళిపోయింది.

అప్పుడుమూడుగంటల పదినింషాలైంది.

5

తానుతప్పుపని చేశానేమోనని,ఆ తరువాత ఆ పిల్లవాడుచాలా భయపడ్డాడు.నోరు జారి
అనేశాడు. దీనివల్లఏం ప్రమాదంవస్తుందో,ఈ సంగతీ ఆ పిల్ల తల్లితోచెప్పితే
ఎంతనవుబాట్లపని.ఏవో గుసగుసలు ంనిపించినైపాపం పిల్లవాడి గుండెలుతల్లడిల్లిపోయినాయ్.

పాపంఆ పిల్ల అయినా ఎంతో హడలిపోయింది.ఎందుకో ఆ అమ్మాయిగుండెలుదడదడ
కొట్టుకొన్నాయి!

ఆ పిల్లవాడుఅక్కడా, ఈ పిల్ల ఇక్కడా, భయబ్రాంతులై ఉంటూఉండగానే గడియారం
నాలుగు,అయిదు ఆరు, ఏడు గంటలుకొట్టుకుపోయింది.

ఆ అబ్బాయికిబైటికి వెళ్ళటానికిముఖంచెల్లక,కాళ్ళాడక ఇంట్లోనేఉండిపోయినాడు.

ఆరోజునశ్రావణ శుక్రవారం అవటంమూలాన తల్లివాళ్ళూపేరంటానికి
వెడుతూఅమ్మాయినికూడా, రమ్మంటే,ముస్తాబైకూడా, చివ్వరకుఆ అమ్మాయికీ
నలుగురిలోకిపోవటానికి భయంవేసి,ఏదో నెపంచెప్పి వాళ్ళనుపంపించి తాను ఉండిపోయింది.

సాయంత్రంఏడుగంటల యాభైఅయిదు నింషాలు అయింది.ఆసమయంలో అబ్బాయికిగదిలో
కూర్చోటం కష్టంఅనిపించింది. గాలిలోడాబాపై పచార్లు చేద్దామనిబుద్ధిపుట్టింది.

ఒంటరిగాగదిలో కూర్చోటం కష్టంవేసిఆ పిల్ల కూడా అంతకుపూర్వమేడాబాపైన
చాపవేసుకునికూర్చున్నది. తాకూరు కథలుచదువుతున్నది.అబ్బాయి వెళ్ళాడు,ఆ అమ్మాయి
అక్కడ కనిపించింది.

ఇందాకమాట్లాడిచ్చినందుకేహడలిపోయినకుర్రవాడు ఇప్పుడు ఆ పిల్లఒంటరిగా అక్కడ
ఉండటంచూచి, 'ఛా మనకెందుకు,ఆ పిల్లతో మాట్లాడటానికిమనమెందుకు

ప్రయత్నంచెయ్యాలె? అని అనుకొని క్రిందికి వెళ్ళిపోవచ్చునా? వెళ్ళిపోక ఆ పిల్లఉన్నచోటికి వెళ్ళటానికిసాహసిస్తున్నాడు.'

'ఇందాక ఆ అబ్బాయిని చూచినవ్వటమే తప్పు అని నా అంతరాత్మ చెప్పింది. కార్యం కానిపిల్లను. మొగుడితోమాట్లాడటంమహాపాపం' అనుకొనిపిల్ల అయినా,

వెళ్ళిపోకూడదూ? వెళ్ళలేదు.

ఇద్దరూఇద్దరే!

ఎవ్వరూవెళ్ళిపోలేదు. కాని వాళ్ళు బుద్ధిపూర్వకంగా ఉందామని ఉండిపోలేదు. పాపం వారిద్దరికీ కూడా మతిపోయింది. ఆ అమ్మాయి గుండె కొట్టుకుంటూవున్నది. ఆ అబ్బాయి గుండెకూడా దడదడలాడుతూవుంది.

అయితే ఒక్క సంగతి ఆ పిల్ల ఈ అబ్బాయిని చూడలేదేమో! ఎందుకంటే ఈ పిల్లవాడు వచ్చేసరికి అమ్మాయి అటుతిరిగి పుస్తకం చూస్తున్నది.

ఆ అబ్బాయి మట్టుకు, ఒక్క క్షణం ఆలోచించి, కొద్దిగా వెనక్కు తగ్గి, దైర్యం తెచ్చుకొని మళ్ళీ ముందుకు నడుస్తున్నాడు. ఆ పిల్లవైపు ఆకర్షింపబడ్డాడు. దగ్గరకు కూడా వెళ్ళాడు. ఆ పిల్ల మటుకు ఇతనివైపు తిరుగలేదు.

ఎందుకు తిరగలేదూ? తను అక్కడికి రావటం ఆ పిల్ల చూడలేదని ఆ కుర్రవాడు అనుకొంటున్నాడు ఇల్లాగ అనుకోవలెననే ఆ పిల్ల ఉద్దేశం కూడానూ! అందుకని అటుతిరిగే ఉంది.

నిజం సంగతి ఏంటీ అంటే ఆ పిల్లకు ఈ అబ్బాయి మేడమెట్లు ఎక్కుతున్నప్పుటినుంచీ జరిగినదంతా తెలుసు! ఆ కుర్రవాడు మేడమెట్లు ఎక్కుతున్నాడనీ, డాబాపైకి వచ్చాడనీ, తనవైపు చూస్తున్నాడనీ, దొంగలాగా నడుస్తున్నాడనీ, అన్నీ తెలుసు.

ఆ అమ్మాయి ఇల్లాగ అనుకొంటున్నది 'ఈ పిల్లవాడు నా దగ్గరకు వస్తున్నాడు. నేను అతని వంక చూడకూడదు. చిన్నపిల్లలు మొగుడి వంక చూడకూడదని నాకు తెలుసు. అందుకని అసలు అటుతిరగను. నేను ఆ అబ్బాయి వంక చూడకపోతే అతడు నన్నేం జేస్తాడు. పాపం కాసేపు చూస్తాడు. తలలో పెట్టుకొన్న ఈ మల్లెపూలు కనపడతం. అమ్మాయి ఎందుకు కనపడాలె, అని ఆ అమ్మాయి తనపంటచెంగు జడపైకి వచ్చుకొన్నది. ఆ సన్నని చీరచెంగు ముసుగులోంచి ఆ మల్లెపూలు నవ్వటం మొదలు పెట్టినం.'

ఆ అమ్మాయికి అప్పుడు కొత్త ఆలోచన వచ్చింది. ఆ అబ్బాయి తనను ముద్దు పెట్టుకొంటాడేమోనని తోచింది, అటువంటి ఆలోచన ఆ పిల్లకు ఇదివరకు ఎప్పుడూ కాలేదు.

ఇప్పుడు ఎందుకు వచ్చిందో తెలియదు.

అల్లాంటి ప్రయత్నం ఆ అబ్బాయి చేస్తే ఏం చెయ్యాలా అన్నది పెద్ద సమస్య అయిపోయింది. ఆ పిల్లకు అది తలకు దించిన ఆలోచన.

ఏం చెయ్యాలో ఆ పిల్లకు చప్పున తోచలేదు. చాలా సేపు ఆలోచించింది. చివరకు భగవంతుడి దయ వల్ల ఆ అమ్మాయికి ఒక ఉపాయం తోచింది. అది ఏంటో అంటే ఆ అబ్బాయి ముద్దు పెట్టుకొంటానికి ఎల్లాంటి ప్రయత్నం చేసినా, తాను మాత్రం అట్టిపనికి అవకాశం ఇయ్యగూడదనీ, ముఖం అటూ ఇటూ తిప్పి అతనికి అందకుండా చేద్దామనీ, ఈ ప్రయత్నాల వల్ల అతనికి వారించలేకపోతే ఆ పిల్లవాడి చెంప ఏదచిటిక్కున కొడదామనీ! ఇలా చెయ్యి ఎత్తి, ఇల్లాగ కొట్టాలి అని ఆ అమ్మాయి కొట్టే పద్ధతి గూడా అభినయించి చూచుకొన్నది.

ఐతే మొగుణ్ణి అల్లాగ చెంప ఏద కొట్టటం తప్పు అని ఆ పిల్లకు ఒక క్షణంలో తోచింది గూడా. చాలా వ్యాకుల పడ్డది. చివరకు ఇల్లా అనుకొని మనస్సులో సమాధాన పడ్డది.

‘ఆ అబ్బాయి నన్ను ముద్దు పెట్టుకోవటం తప్పు గాదా? అతడు ఆ తప్పు పని చేస్తే, అతనిని ఆ మహాపాపకార్యాన్నించి వారించటానికి ఇల్లాగ చేయటం మంచిదే!’

ఇల్లాగ అనుకొని ఆ పిల్ల ఆ కుర్రవాడి చెంప ఏద చిటుక్కున కొట్టటానికి, తనకన్యత్వాన్ని కాపాడుకొంటానికి, కృతనిశ్చయం రాల్చేందుకు కావలసిన ధైర్యం కోసం, అనసూయ, అరుంధతి మొదలైన వారి పత్ర చరిత్రలోని కొన్ని సంఘటనలను జ్ఞాపకం తెచ్చుకొంటూ ఉన్నది.

ఆ పిల్ల అల్లాగ చెయ్యదల్చుకోడం తప్పు కాదా అని తోచటంలో పరీతం ఏం లేదు.

కాని సత్యభామ మొగుణ్ణి ఎడమకాలితో తన్నింది. అంటే చిరునవ్వున వ్యేమేరూ, ఈ పిల్ల మొగుణ్ణి కాస్త చెంప ఏద ఇట్లా అనాలని నిశ్చయించుకొన్నదీ అంటే హడలిపోవటానికి కారణం ఏంటో నేను ఊహించలేకుండా ఉన్నాను.

ఐనా నేను ఆ పిల్లను వెనకవేసుకొచ్చి ఆ అమ్మాయి తప్పు ఏం లేదని

అనటం ములేదు. ఇంత చిన్న పిల్ల, ముగ్ధ, ప్రణావతి, ఇల్లాగ నిశ్చయం చేసుకొన్నదే మోననినాకు ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఐతే ఒక్కటి.

అపిల్ల ఏది ఉచితమో, ఏది అనుచితమో తెలుసుకోలేని వయస్సులో ఉంది.

కామసూత్రాలు చదివిన మనిషి కాదు. అందుకని ఆ అమ్మాయి క్షయించ తగినదని మాత్రం నేను గట్టిగా అంటాను.

ఆ అమ్మాయిని ఇంతవరకూ ఎవ్వరూ మూద్దెట్టుకోలేదు. అందుకని యీ కుర్రవాడు తనను మూద్దెట్టుకొంటే ఎల్లాగ ఉంటుందా అని ఆ పిల్లకు ఒక ఊహా వచ్చింది. ఎల్లా ఉంటుందో ఊహించలేక అప్రయత్నం మానేసి అతని చెంప ఏదకొట్టటానికే, నిశ్చయించుకొన్నది ఆ పిల్ల.

ఆ అబ్బాయి ఊహలు మరీ పరీతంగా పోతున్నాయి. ఆ పిల్లను కౌగిలించుకొందామని తన పూదయానికి గట్టిగా ఆ అమ్మాయిని అదుముకొందామనీ, ఆ అమ్మాయి మృదువైన బుగ్గలను తాకుదామనీ, తలపైని చెయ్యి వేసి నిమురుదామనీ ఇల్లాంటి

ఆలోచనలన్నీ అతని తలలో ప్రవేశించినం ఇట్లాంటి పాపపు ఆలోచనలు రాకుండా ఉండటానికే కళాశాలలో భగవద్గీతపాఠం చెప్పాలని పెద్దవాళ్ళు కొట్టుకొని గోలపెట్టేది.

ఈ పిల్లవాడు ఇట్లాగ అనుకొంటూ మెల్లిగా పోతున్నాడు. ఆ అమ్మాయి దృఢసంకల్పం ఏమాత్రం తెలిసినా ఆ అబ్బాయి బతిక్కి పొయ్యేవాడు పానం, ంధి తరుముకొని తీసి కెళ్ళింది.

పైగా అతనికి ఏం తోచిందీ అంటే, 'యీ సమయాన్ని జారండిస్తే ఈ జన్మలో మళ్ళీ ఇట్లాంటి సదవకాశం దొరకదు. జన్మాంతం, తలచుకొన్నప్పుడిల్లా, వళ్ళు గగుర్పాటుకలిగించే తియ్యని తలపులనిచ్చే, సుకృతం ఏదైనా చేయదలచుకుంటే సాహసించి ఇప్పుడే చెయ్యి! సమయం దాటిన తరువాత అరే ఎంత బుద్ధి తక్కువ పనిచేశాను, ఆ అమ్మాయిని కౌగిలించుకోవాలిసింది--- పొరపాటై పోయింది. అని ఎంత ఏడ్చినా ఏం లాభం ఉండదు.'

అబ్బాయి చాలా భయస్థుడు పిల్ల దగ్గరకు వెళ్ళి నుంచున్నాడు. ఆ పిల్లను మాట్లాడి దామనుకొన్నాడు. కాని నోరు పెగలలేదు.

అమ్మాయి ఏం ఎరుగనట్టు అటుతిరిగే ఉంది. ఇటు చూడవైనా లేదు, యీ అబ్బాయికి దైర్యం లేదు. ఆ అమ్మాయి తో, 'ఓ పిల్లా, ఇటు తిరుగూ' యని అనటానికి. ఇట్లాంటి దుర్బరమైన స్థితి వచ్చింది ఆ అబ్బాయికి.

వెన్నెలకూడా వస్తున్నది. వెలుగు అంతకు ముందే పోయింది. అయినా ఆ పిల్ల పుస్తకం వంకచూస్తూనే వుంది. ఆ సంజెచీకట్లో అక్షరాలు కనపడుతున్నట్లు, ఆ అబ్బాయికి ఏం తోచలేదు. అపారంగా ఆ కుర్రవాడు, ఏం ఆలోచనలేకుండా ఆ పిల్ల రెండుకళ్ళనూ తన రెండు చేతులతో నూమూశాడు.

ఏం చెయ్యాలా అనే పెద్ద ప్రశ్న వచ్చింది. ఆ అమ్మాయికి ఆ అబ్బాయి చెయ్యి తన ఒంటిపై దపడేసరికి ఆ అమ్మాయికి ఎంతో కోపము రావలిసింది.

తననుముద్దు పెట్టుకొంటే,అతన్ని చెంపచిటిక్కుమనిపించటానికి,ఆ పిల్ల సిద్ధంగానేవుంది. అంతవరకేఆలోచించింది కానితన కళ్ళు మూస్తేఏం చెయ్యాలో ఆ అమ్మాయిఆలోచించుకోలేదు.అప్పటికప్పుడు ఏం తోచలేదుకూడాను.

మహామహావాళ్ళేఅలాంటి సమయంలోతలక్రిందులౌతారు.పాపం అభం, శుభంతెలియని ఆ పిల్లకేంతెలుస్తుంది. అందుకనిఆ అమ్మాయి మాట్లాడకుండాఊరుకొన్నది.

ఆ అబ్బాయికరస్పర్శ తగిలేటప్పటికీఆ అమ్మాయికి తమాషాగా వళ్ళంతారులుమన్నది.ఆ పిల్ల తన శరీరంపైనగగుర్పాటు కలగటంఎప్పుడూ ఎరుగదు. ఒళ్ళంతామొగ్గలు తొడిగింది.ఏంటబ్బా ఇంత హాయిగాఉందీ అనుకొంటూ ఆ అమ్మాయిఏం చెయ్యలేకపోయింది.

ఆ పిల్లవాడికికూడా ఏదో తమాషాగా ఉంది.గుండె కొట్టుకుంటున్నది.వేడిరక్తం శరీరంలో బహువేగంగాప్రవహిస్తున్నది.

నిజంమాటకు అతనికి ఏంతోచలేదు.ఇలా చేయడంవలన ఏం కొంప మునుగుతుందోఅన్న భయం కూడాపోయింది. తనకెందుకుఅంతహాయిగా వుందోఅతనూ తెలుసుకోలేకపోయినాడు.

నిజంసంగతి చెపుతున్నాను.ఇందులో అసత్యం ఏంలేదు. ఏంటంటేఅమ్మాయేని ముద్దుపెట్టుకొందామని ఆ అబ్బాయిఅంతకుపూర్వం ఎప్పుడూ అనుకోలేదు.ఆ క్షణంలో అతనికి ఆ అమ్మాయినిముద్దు పెట్టుకొంటేబాగుండునని తోచింది.ఎందుకు అట్లాతోచిందోఎవ్వరికీ తెలియదు.

ఈ రోజుకూఅది రహస్యమేఇలాగ తోచిన వెంటనేఅతను ఏం చేశాడంటేఆ అమ్మాయిని గట్టిగాకౌగిలించుకొని బుగ్గపైనముద్దు పెట్టుకొన్నాడు.అప్పుడు సరిగ్గా ఎనియదీ-ఎనియదిఅయింది ఇండియన్ స్టాండర్డ్ టైమ్.

కొంతమందిఏమంటారు అంటే, ఆ పిల్లనుముట్టుకొని ముద్దెట్టుకోటంఆ పిల్లవాడి తప్పుఅనీ, అదేం అనీ అనకుండామెదలకుండా ఊరుకోటంఆ పిల్ల తప్పు అసీ అంటారు.

నేనుఅనటం ఏంటంటేఆ పిల్లది ఏం తప్పులేదనేమొదట కళ్ళుమూస్తేయేం చెయ్యటానికితోచలేదు. ఆ తరువాతముద్దెట్టుకొన్నప్పుడుకూడా ఆ పిల్ల ఏం అనలేకపోయిన మాట నిజమే.

ముద్దుపెట్టుకొంటే ఇల్లాగతమాషాగా, సంతోషంగా, హాయిగా,సుఖంగా ఉంటుందని ఆ పిల్లఎప్పుడూ ఊహించలేదు.ఆ సుఖంతో చెంపేదకొడదామని అనుకొన్నమాటేమరిచిపోయింది పాపం.

ఆ ఒక్కమాటేకాదు. ఆ పిల్లఅన్నీ మరిచిపోయింది.తన ఒళ్ళు తనకేతెలియని స్థితిలోఉండిపోయింది.

ఆ అబ్బాయిఒక్క బుగ్గపైనే ముద్దులుకురిపిస్తూఉంటే ఆ పిల్లరెండోబుగ్గ అందించగలిగింది.అంతే అంతకంటేపాపం ఆ పిల్లకూ ఏం తెలియలేదు.

అయితేఆ పిల్ల పేరేంటి అన్నఒక్క ంషయం చెప్పటంమరిచిపోయానుఆ అమ్మాయి పేరు కాంతం.

---0---

23-వక్రాసు రోడ్

గుంటూరులోబ్రాడీపేటలో ఇరవైమూడవక్రాసు రోడ్డుంద మొట్టమొదటిఇంట్లో ఉంటూన్న ఆఅమ్మాయి ఉన్నదే.ఆమె దక్షిణవైపు కిటికీలోనుంచిఎప్పుడూ చూస్తూ ఉంటుంది.ఆ అమ్మాయి ఒంటరిగాఉన్నట్లుంది, పిల్లాజెల్లాఇంకా కలగలేదు చిన్నపిల్లే.

ఆ పిల్లకుఅన్నం వండి పెట్టడానికిసంరక్షించటానికి, మంచీచెడ్డా చూడటానికిముసలమ్మ ఒకాండవుంది. ఆండ ఎప్పుడూఏవో పనులలో ఉంటూంధిగుమ్మంలోకిసాధారణంగా రాదు.

ఈ పిల్లమటుకు అందరికీ కనపడుతూనేవుంటుంది. ఈ అమ్మాయిఇంటిపనులు ఏం చేస్తున్నట్టుకనబడదు. ఎప్పుడూఆ కిటికీలోనుంచీ,దూరానవున్న చెట్లవైపునకుచూస్తూ వుంటుంది.

ఆ దూరానఉన్నం. తాటిచెట్లు,ఈ అమ్మాయి ంచారంగా వాటితోఏం చెపుతుందో, వాటికిఏం అర్థం అవుతుందో, ఏమోగాని,మొత్తంంద ఆం తలలూపుతం.

ఆ అమ్మాయించారంగా ఉన్నదీ అంటేమంచిబట్టకట్టుకోకుండా, తలదువ్వుకోకుండాకూర్చున్నది అనుకున్నారుగదా ఏరు?

చాలాపొరపడ్డారు అలాంటిదిఏంలేదు. ఆ పిల్లఎప్పుడూ చక్కగా కడిగినముత్యంలాగ ఉంటుంది.ముఖం కళ కళలాడుతూలక్షణంగా వుంటుంది.ఆ అమ్మాయికీ ఈ కాలపు పోకిళ్ళుఏం లేవు. చెవులకుదుద్దులేకాని,లోలకులు లేవు.మధ్యపాపిట తీస్తుందిగానిపక్కపాపిటతీయదు.వాలుజడ వేసుకోదు.బర్మాముడి వేసుకొనిచక్కగా ఒకటి రెండుపూలు పెట్టుకొంటుంది.

ఆ ంధినికాలేజీ కుర్రవాళ్ళు.పిన్నా పెద్దా ముసలీముతకా ఎంతమందోవెడుతూఉంటారు. కాని,ఆ అమ్మాయి వాళ్ళనుచూస్తున్నట్లుండదు.ఏంట్ ఆలోచిస్తూ, ఆ దూరానికేచూస్తుంది.

అప్పుడప్పుడు ఆడపిల్లలు వస్తుంటారు. ఆ ఇంటికి వాళ్ళకు దొడ్లో ఉన్న గులాబీపూలూ ముద్దగన్నేరు పూలుకోసి ఇస్తుంది.

ఎవరో ఒక ఆయన యాభై సంవత్సరాల మనిషి ఇరవై రెండో క్రాసురోడ్డులో నుంచి వచ్చి ఆ యింటిముందుగా వెడుతూ ఉంటాడు.

ఆయన మటుకు ఆ అమ్మాయిని చూచి నవ్వుతూ తల ఊపి 'కులాసాగా ఉన్నావా అమ్మాయి?' అంటాడు.

ఆ పిల్ల అక్కడ కూర్చునే ఉండి తల ఊపి, 'ఆ కులాసాగానే ఉన్నాను బాబాయి' అంటుంది.

కాని తమాషా ఏంటంటే ఆ పిల్లకు ఆ ముసలాయన ఎవరో తెలియదు. ఆ పిల్ల ఆ యింట్లోకి కాపరానికి వచ్చి వారం రోజులు కాలేదు. అందుకని ఆ అమ్మాయి సంగతి ఎవ్వరికీ తెలియదు.

ఆ ముసలాయన ఉన్నది ఆ పక్కం ధే అని చెప్పాను. ఆయన మాట్లాడిస్తాడు. పొరుగువారు ఎవరైతే మనకు ఎందుకని ఊరుకొనే, స్వభావం కాదు ఆయనది.

ఆయన ఒకరోజు రాత్రి భోజనానంతరము చుట్టకాల్చుకుంటూ బయటకు వచ్చేసరికి, తన ఇంటిముందున్న వంతెనపై ఎవరో ఒక కుర్రవాడు కూర్చుని ఉండటం చూశాడు.

అతనికి పాతికేండ్లపైగానే ఉన్న చామన చాయలో ఉన్నా యవ్వనంలో ఉండటం మూలాన అందంగా కనిపిస్తాడు.

ఆ అబ్బాయి ఆ వంతెన మీద కూర్చుని ఏదో ఆలోచించుకుంటున్నాడు, మనస్సులో చాలబాధ పడుతూ ఉన్నట్లుగా కూడా ఉంది. అందుకనే ఈ ముసలాయన రావటం ఆ అబ్బాయి గమనించలేదు.

ముసలాయనే ఆ కుర్రవాడిని సంపించి 'ఏ అబ్బాయి ఎవరు నీవూ? ఇక్కడెందుకు కూర్చున్నావు నాయనా?' అని అడిగాడు, నిజానికి ఆ అబ్బాయి ఎవరయిన తనకెందుకు?

అది పబ్లిక్ రోడ్డుగదా! ఆ రోడ్డు మీద కూర్చుంటే తనకెందుకూ?

ఆ పిల్లవాడయినా పెద్ద మనిషిలాగ ఉన్నాడు గాని ఒక అల్లరి చిల్లర మనిషిలా లేడు. మరి యెందుకూ ఆ అబ్బాయిని నిలవేసి ఆ ప్రశ్నలు అడగటమూ అంటే, అది ఆయన గారి స్వభావం.

ఇంతకూ సంగతి ఏంటంటే, ఆ పిల్లవాడు ఏం మాట్లాడకుండా తలవంచుకు కూర్చున్నాడు.

ముసలాయనఊరుకొనే మనిషికాదు. మళ్ళీఅడిగాడు. 'ఏవూరు అబ్బాయ్ంది!'

ఆ అబ్బాయి 'మాది బందరండీ' అన్నాడు. ముసలాయన అంతటితో తృప్తిపడి ఊరుకోక 'అయితే ఈ వూళ్ళో ఎందుకున్నావు' అని అడిగాడు.

ఆ కుర్రవాడు కొంచెము భయపడ్డట్లు చూచి 'ఇక్కడ బంధువులున్నారులెండి' అని తలవంచుకొన్నాడు.

'ఏం ిథిలో?'

'ఈ పక్కంధే!' అంటూ ఆ పిల్ల ఉన్న ఇంటివైపు చూశాడు.

'అంటే ఇరవైమూడో క్రాసురోడ్డేనా?'

'ఆ, అదే.....'

'మొదటి డాబాలో ఒక తల్లీ, పిల్లా ఉన్నారు. అదేనాం ఇల్లు?'

పిల్లవాడు ఏదో ంతగా భయంగా ఆయన వంక చూచితడబడుతూ, 'అది గాదులెండి. దానికి కొంచెము పైగా ఉంటుంది మేమున్న ఇల్లు' అన్నాడు.

ముసలాయనకు ఏదో అనుమానం కలిగింది. ఆ కుర్రవాడి ముఖంలో ముఖం పెట్టి చూశాడు. ఆ వెన్నెలలో ఆ కుర్రవాడి ముఖం బాగానే కనపడ్డది. ఏదో తప్పు పనిచేస్తుంటే పట్టుబడ్డ వాడిలాగా గాభరాగా చూశాడు ఆ పిల్లవాడు.

ముసలాయనకు బాగా అనుమానం కలిగింది. కళ్ళు మూసుకొని ఏవో తన జీతములో ఒక ఇరవై దృశ్యాలను మనో ిథిలో చూచి చప్పున కళ్ళు తెరచి నవ్వుతూ అన్నాడు. 'అయితే ఆ కిటికీలో కూర్చున్న పిల్ల??'

'అదే అదే!' అంటూ ఆ కుర్రవాడు వంతెనం దినుంచి చివాలనలేచి వెళ్ళిపోయినాడు!

కుర్రవాడు చాలా ంసురుగా వెళ్ళిపోయినాడు. ఆ అబ్బాయి నడిచిపోవటం కనపడుతూ ఉన్నంతసేపు, అట్లాగే చూస్తూ నిలబడిపోయినాడు.

ఆ పెద్దమనిషి చూస్తూ వుండగానే ఆ కుర్రవాడు వెళ్ళిపోయినాడు. ముసలాయన ఆరిపోయిన చుట్టను మళ్ళీ వెలిగించి "కుర్రతనం ఇంతేకదా!" అనుకొన్నాడు.

ఆయన మనస్సు ంసనకర్రలాగా ఊగింది. ఒకసారి ఆ పిల్లవైపు మరొకసారి ఈ పిల్లవాడివైపు.

సాలీడుఈ మూలనుంచి ఆ మూలకూఆ మూలనుంచి ఈ మూలకుఎగురుతుంది. ఆ ఎగరటంలోఅది సన్నని దారాలతోఈ రెండుమూలలనుకలుపుతూ వున్నది.

ఈ రెండుమూలలకుసంబంధాన్ని కల్పిస్తున్నది.అలాగే ఈ తాతగారు తనమనస్సులో ఎవ్వరికీకనపడని దారాలతోఈ పిల్లల నిద్దరినీముడివేసుకొన్నాడు.

“ఆపిల్ల చాలా చిన్నవయస్సులోవుండీకూడా ఒంటరిగా ంచారంగావుంటుంది. ఎందుకాఅనుకొన్నాను! పెండ్లయ్యేవుంటుంది ఆ పిల్లకుకాని భర్త వదిలేసివుంటాడు. పోనీ తప్పేంలేదు. ఇప్పుడు తెలిసిందిసంగతంతా”

ఆయనఇల్లా అనుకొని నోట్లోచుట్ట ంసిరి పారవేసిఇంట్లోకి వెళ్ళి గ్లాసుతోనీళ్ళు తెచ్చుకొనిపుక్కిలించి వుమ్మివేసిపోయి పడుకున్నాడు.

ముసలాయనకునిద్రపట్టలేదు.అమ్మాయి భర్తృంహీనఅయిన మాట నిజమేఅయినట్లయితే,ఇప్పుడు జరగబోయేపని వలన రాబోయేప్రమాదం ఏంలేదు.అట్లాకాక ఆ అమ్మాయి మగనాలిఎమో! ఇదే నిజముఅయితే ఎంతవంచెనఆ భర్తకు!

ఈ ఆలోచనఆయన ముసలి రక్తాన్నికూడా వుడికించింది.చాలా బాధపెట్టింది.ఆ వంచిత భర్తపడబోయే బాధఅంతా ఆయన పడ్డాడు.

ంపరీతమైనఆలోచనలన్నీవచ్చి పడ్డం. అం బాణాలలాగఅతనితలలోగుచ్చుకొనిపోయినం. ఆయనతలఒక అంపశయ్య అయింది. భరించలేకపోయినాడు. ఆలోచించిఆలోచించి చివరకుభార్యను పిలిచాడు.

ఆమెపలకలేదు.

‘ఏయ్నిన్నే ఏయిటా మొద్దునిద్ర!ఏమంత ప్రొద్దు పోయిందని.’

‘ఎందుకండీ!’అన్నది ఆండ నిద్రకళ్ళతో.

‘అయితేచూడూ, మన ప్రక్కంధిలో ఆ మొదటిఇంట్లో ఉన్నారు చూశావ్,ఒక తల్లీ, పిల్లనూ?’

‘ఆ...ఎందుకూ?’

‘వాళ్ళనునీవు ఎరుగుదువా?’

‘ఆ!ఎరుగుదును.’

‘అయితేఆ అమ్మాయి ఆ ముసలమ్మకూతురేగదా?’

‘ఆ..’

‘అయితే ఆ పిల్లకు మొగుడు ఉన్నాడా?’

‘ఎందుకండీ ఏకీ సంగతులన్నీ?’

‘చాలావ్యవహారం ఉందిలే! ఆ పిల్లకు మొగుడున్నాడా లేదా? ఆ సంగతి కొంచెం చెప్పు?’

‘ఉన్నాడండీ.... ఊళ్ళో వ్యవహారాలన్నీ ఏకే కావాలి’ అని ఆమె ంసుకున్నది. ముసలాయన చాలా ఆశ్చర్యపోయినాడు.

‘ఉంటే.....’ అని మాత్రం అని ముసలాయన ఆలోచనలోకి దిగాడు.

‘ఏంటండీ అల్లాగన్నారు?’ అని ఆడిగింది ఆండ బాగా మెలకువ తెచ్చుకుని.

‘అహ ఏంటేదు గాని నిజంగా ఉన్నాడంటావా?’

‘నిజంగా ఉండటం ఏంటండీ? అబద్ధంగా ఉంటారా ఏంటి?’

‘ఉంటే మరి.... ఇదేంటి?’

‘ఏ మొచ్చింది?’

‘కొంచెం వ్యవహారం సాగుతున్నది’

‘చాల్లే ఊరుకోండి. ఆ అమ్మాయి అల్లాంటిదిగాదు. బంగారు తల్లి.’

జరిగిన కథ అంతా ఆండకు చెప్పడం ఈయనకు ఇష్టం లేదు అందుకని ‘అయితే సరే పడుకో’ అని ఆమె గారితో అని తాను మాత్రం ఈ ంషయం ఆలోచించటానికి పూనుకొన్నాడు.

పెండ్లి అయిన పిల్ల అయివుండి కూడా ఎంత దుర్మార్గం చేయటానికి సాహసిస్తుంది! ఎంత ఆలోచించినా ఆయనకు ఏం చేయాలి సందితో చలేదు. ఆ ఆలోచనతోనే ఆ రాత్రి గడిచిపోయింది.

మరునాడు ఆ ముసలాయన ఇరవై మూడో క్రాసు రోడ్డు మొదటి ఇంటి ముందు నిలబడి ఏదో తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నాడు. ఆయన ముఖంలో ంచారం నాలుగు చెంగులు పరుచుకు కూర్చున్నది. భయము తత్తర పాటు అటు ఇటు పరుగెత్తుతున్నాయి.

ముక్తాముఖం తెలియనివాళ్ళింటికి వెళ్ళితలుపు కొట్టిపలుకరించాలంటే ఎవరికయినా బెరుగ్గానే ఉంటుంది. కాసేపు తటపటాయించి, 'అంతే అయి ఉంటుంది.' అనుకొన్నాడు.

అంతకుపూర్వం మూడురోజులనుంచీ ప్రతిరోజూ ఆ పిల్ల ఆ వేళకు కిటికీలో కూర్చుని వుండేది. ఇవ్వాళ కనపడకపోవటం ఏమి? లోపల మనుష్యులున్నట్లు అలికిడి కూడా ఏమీలేదు.

అప్పటికీ ధైర్యం చేసి ఒకటికి రెండు సార్లు పిలిచాడు. ఎవ్వరూ పలకలేదు. 'ఏమిటి ఇది! అనుకున్నంత పని అయిపోయిందా ఏమిటి కర్మం!' అని అనుకొని ఆయన రోడ్డు పక్కానికి వచ్చి నిలబడ్డాడు.

ఆ యింటికి సరిగ్గా ఎదురింట్లో వున్న ముసలమ్మ పాలచెంబుతో వస్తున్నది. సరిగ్గా ఆ సమయానికే ఈ పెద్దమనిషి రెండు అడుగులు ముందుకు వేసి 'అక్కయ్యా ఈ ఇంట్లో ఎవరూ లేరా ఏమిటి?' అని అడిగాడు.

ఆ ముసలమ్మకళ్ళకు చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకొని చూచి ఈయనను గుర్తించి, "నువ్వూ, ఎవరో అనుకున్నాను. ఈ ఇంట్లో నిన్నటిదాకా ఉన్నారు. ఎవరో ఒకతల్లీ, పిల్లానూ! మరి ఇప్పుడు లేరేమో! అయితే ఒకటి తెల్లవారు ఝామున ఇక్కడికేదో బండి వచ్చింది ఎవరో ఎక్కి వెళ్ళిపోయినారు" అన్నది.

ఇంక ఆ ముసలమ్మతో అట్టేసేపు మాట్లాడవలసిన అవసరం లేదని ఆయన వెంటనే నిశ్చయించుకొన్నాడు.

ఇంకెందుకూ! కావలసినది అయిపోయింది ఆ రాత్రి జాగ్రత్తపడాలిసింది! ఇప్పుడు ఏమనుకొంటే ఏమి లాభము!

ముసలాయన చాలా వ్యాకులత పొందాడు. ఈ ఘోర కార్యం జరగటానికి తన బాధ్యత కూడా కొంత ఉందనుకొన్నాడు. ఎప్పుడైతే ఆ కుర్రవాడిని అనుమానించాడో అప్పుడే తగిన జాగ్రత్తపడి ఉన్నట్లయితే ఇందాకా వచ్చేదికాదు.

ఈ ముసలాయన ఇరవై రెండో క్రాసురోడ్డు వంతెనపై కూర్చుని పళ్ళు తోముకుంటున్నాడు. తనను పలుకరించిన వాళ్ళతో జరిగిన కథ అంతా పూసగ్రుచ్చినట్లు చెప్పాడు.

'చెట్టంతమనిషి ఏమీ అక్కడ వుండగానే జరిగింది ఈ పని!' అని వాళ్ళు ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటించి వెళ్ళిపోయినారు.

ముసలాయన మనస్సు చివుక్కుమన్నది. చచ్చిన చావు అయింది. తనకు ఎంత అపకీర్తి వచ్చింది!

ఇంకో శేషం ఏంటి అంటే, ఆ పిల్ల అల్లాగ కిటికీలోనుంచి చూస్తూ ఉన్నప్పుడే చాలామంది అనుకున్నారు. ఈ పిల్ల కాపురం చేసే పిల్లకాదు, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు లేచిపోయేదేనని!

“ఆరాత్రి బందరునుంచివచ్చిన కుర్రవాడిమాటలను బట్టేనేను ఇంతపనీ అవుతుందని గ్రహించినాను” అని మన ముసలాయన అన్నాడు అందరితోనూ.

ఁధిఁధి అంతా కూడా ఈ ఁషయాన్ని గురించే మాట్లాడటం మొదలు పెట్టారు. ఈ సంగతి ఁన్న ప్రతివాడికీ, మళ్ళీ ఈ సంగతి ఇంకొకడికి చెప్పిందాకా తోచేదికాదు.

ఆ పిల్లదే తప్ప అని కొందరన్నారు. ఆడవాళ్ళదే ముంది, ఇటువంటి ఁషయాల్లో మగవాడే మోసం చేస్తూ ఉంటాడని కొందరన్నారు.

పిల్లలను లేవదీసుకు పోవటాన్ని గురించి చాలా చర్చ జరిగింది.

ప్రపంచంలో ఇల్లాంటిం ఎన్ని జరగలేదు! అయినా ప్రతిసారి ఈ ఁషయం చాలా క్రొత్తగానూ, ఉత్కర్షా హేతువుగానూ ఉంటూ ఉంటుంది.

ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒకరినొకరు ప్రేమించుకొని లేచిపోతే, లోకానికి ఇంత హడావుడి ఎందుకో! లోకం మనకెందుకు అని పట్టించుకోకుండా ఉండదు గద!

ఈ సంగతి మెల్లగా ఒక్కొక్క క్రాసురోడ్డే దాటింది. ఇరవై నాలుగో క్రాసురోడ్డులో జరిగింది జరిగినట్లు చెప్పుకొన్నారు. ఇరవై ఐదో క్రాసురోడ్డులో వాళ్ళిద్దరూ కూడా ఆస్థితో వెళ్ళిపోయినట్లు చెప్పుకొన్నారు. తరువాత ఁధిలో వారికోసం పోలీసువారు వెదుకుతున్నట్లు తేలింది.

ఇరవై ఎనిమిదో క్రాసురోడ్డులో చెప్పుకోటంలో అది ఆరోజునే జరిగిందన్న ఁషయం జారిపోయి ఎవరో బందరునుండి ఒక చిన్నవాడు వచ్చి ఆ పేటలో ఉన్న ఒక పిల్లను లేవతీసుకుపోయినట్లు, వారు కొంత సొమ్ముతో పారిపోయింజయనగరంలో రాణిపేటలో కాపరం ఉంటాన్నట్లు తేలింది.

ఈ ఁచిత్ర ప్రబంధానికి చివరి రెండు ప్రకరణాలు ఇరవై తొమ్మిది, ముప్పై క్రాసురోడ్డు వారు అపూర్వమైన వర్ణనలతో చేర్చారు.

ముప్పయ్యో క్రాసురోడ్డులో చెప్పుకొన్న వృత్తాంతము ఇది. బ్రాడీపేటలో ఉన్న బ్రాహ్మణ పిల్లను, ఒక నాయుడు కుర్రవాడు లేవతీసుకుపోయినాడు. ఆ పిల్ల కొంత సొమ్ముతో కూడా వెళ్ళిపోయింది.

వాళ్ళు జయనగరంలో రాణిపేటలో కాపురం పెట్టారు. మొగుడూ పెళ్ళాలమనిచెప్పుకొన్నారు. వాళ్ళకు ఒక పిల్ల వాడుకూడా పుట్టాడు---ఇదీ కథ.

ఇది ఎప్పుడు జరిగింది అని ఎవ్వరూ చూరాలేదు. ఇంత పాపం ఎక్కడా జరగలేదని మాత్రం అంతా అనుకొన్నారు. ఇదంతా జరిగేసరికి బాగా ప్రాద్దేశికింది తొమ్మిది గంటలైయుంటుంది.

ఆ సమయానికి కాఫీ కని ముసలాయన ఇంటికి జేరి భార్యయిచ్చిన వెచ్చవెచ్చని కాఫీ త్రాగుతూ అన్నాడు, 'ఏయ్! ఆ పిల్ల లేచిపోయింది'

“ఏపిల్ల?” అని ఆండ ఆశ్చర్యపోతూ అడిగింది.

“ఏపిల్లా! రాత్రి నీవు బంగారు తల్లి అన్నావే ఆ పిల్లే!” అని అంటూ ఆయన మరికొంచెం కాఫీ గ్లాసులో పోసుకొన్నాడు.

ఆ ముత్తైదువని శ్చేష్ట రాల్తై, నిలువునా నిలబడిపోయి, తేరుకొని ఛా, ఎవరు చెప్పారండీ! ఏకు?’ అన్నది.

“ఒకరు చెపితే నేను నమ్మేవాడిని గాదు ఓ అమ్మగన్న పిల్లపైలేనిపోని మాట అంటానికి నాకు మాత్రం మనస్సు ఒప్పుతుందా?” అని ప్రారంభించి గడచిన రాత్రి కుర్రవాడొకడు కనుపించటం, అతడు ఆ పిల్ల కోసం వచ్చినట్లు తాను అప్పుడే అనుమానపడటం, ప్రొద్దున్నే చూస్తే ఆ పిల్ల ఇంట్లో లేకపోవటం, పిల్చినా ఎవ్వరూ పలకకపోవటం, మొదలైన ంషయాలన్నీ పూసగ్రుచ్చినట్లు చెప్పాడు.

ఆమె చేతిలో గ్లాస్ అక్కడే జారండి చిపరు గెత్తక పోయినా, అతివేగంగా వెళ్ళింది. ఇరవై మూడో క్రాస్ రోడ్డుకు ఆమె ఆ యింటిముందు ఆగి వెనక్కు తిరిగి చూచింది. ఆమె గారి భర్త ఇరవై గజాల దూరంలో ఉన్నాడు!

ఆయన వచ్చినదాకా ఆగింది. ఇరవై మూడో క్రాస్ రోడ్డు దుండ ఉన్న మొదటి ఇంటి తలుపు తీసేసి ఉంది. ఇది ముసలాయన చూశాడు. చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు.

ఇందాకవేసి ఉంది. తాను అనుకొన్నది పొరపాటా అని అనుకొన్నాడుగాని, మళ్ళీ అట్లా ఎప్పటికీకాదనే నిశ్చయానికే వచ్చాడు. పిల్లలేచిపోతేమరి ఇంట్లో ఎవ్వరున్నట్లు?

అదో పెద్ద ప్రశ్నా ఏంటి? ఆ ముసలమ్మ ఉన్నది అనుకొని నవ్వుకొన్నాడు.

ఆండను అడిగితే అన్ని సంగతులు తేలిపోతం ఎందుకింత గుంజాటన! అని అనుకొని ఇద్దరూ లోపల ప్రవేశించారు.

ముసలమ్మ 'అమ్మాయి' అని పిలిచిందిగదిలోనుంచి 'ఎవరూ?' అని ఒక స్త్రీ కంఠస్వరం
నిపించింది.

ఆ పిల్లేఅయి ఉంటుంది. ముసలాయనతెల్ల పోయినాడు.ముసలమ్మగారు గర్వంగానవ్వంది.
ఇంతలో ఆపిల్ల రానేవచ్చింది.

ముసలాయనకుచాలా ఆశ్చర్యమూ కలిగింది. చారమూ కలిగింది. ఆపిల్లంద అంతగా
తానుఅనుమానపడడం ఇంతలోఆ అమ్మాయి వెనకాలేఒక కుర్రవాడూ వచ్చాడువెండి కాఫీగ్లాసు
చేత్తోపట్టుకొని.

ఎవరుఆ కుర్రవాడు! రాత్రి తానుచూచిన కుర్రవాడే! డి ఇల్లు బంగారంగాను, డు ఇక్కడే
చేరాడన్నమాట!

ంళ్ళిద్దరులోపలఉండే పలుకలేదు.తాను పిలిచినప్పుడు!పలకటానికి ధైర్యంఎట్లాగుంటుంది.
అందుకనేతలుపులు వేసుకొనిలోపలదాక్కున్నారు.ఇల్లా అనుకుంటూ నుంచున్నాడుఆయన.

ఆ పిల్లముసలమ్మగారి దగ్గరకువచ్చి ఎదురుగా నిలబడి "ఏం బామ్మగారూ ఇల్లావచ్చారు?
వచ్చినాసమయానికి వచ్చారులెండి" అని చాపంద కూర్చోపెట్టివెండిగ్లాసుతో కాఫీ
ముందుపెట్టింది.

"నేనుపుచ్చుకొంటానా తల్లీ? పెద్దదాన్ని నేనుకాఫీ పుచ్చుకొంటానా: ఇదిగో డి బాబాయికియ్యి"
అని భర్తనుచూపింది.

"ఇందండిబాబాయిగారూ" అని కాఫీగ్లాసు ఆయనముందుపెట్టిందిఆ పిల్ల.

"అమ్మ ఎక్కడుండమ్మా" అనిఅడిగింది ముసలమ్మగారు.

"తెల్లవారుజామునరైలుకు వెళ్ళిపోయిందిబామ్మగారూ" అన్నదిఆపిల్ల.

ఈ మాటన్న తరువాత తాతగారికిఆ అబ్బాయిని చూస్తే ఒళ్ళుమండిపోయింది.ఈ పిల్ల
ఒంటరిగా ఉండటంచూచి, ఎలాగో ఆ పిల్లనుఇష్టపరచి, ఇంట్లో ప్రవేశించినదుర్బుద్ధి ఆ
కుర్రవాడు,అందువల్లనే ఆయనకుమనస్సు ఒప్పిందికాదు.

అందుకనినిష్ఠారంగా, ముఖం చిట్టించిఅతనివంక చూస్తూ, "రాత్రి నీవేకదూ మాయింటిముందు
వంతెనపైనకూర్చున్నది!" అని అడిగాడుకఠినంగా.

ఆ అబ్బాయి "అవును నేనేనండి" అన్నాడు ంనయంగా.

“ఈపిల్ల కోసమే నీవుతిరుగుతున్నట్లునాకు రాత్రే అర్థమైంది!!” అని నవ్వాడు ముసలాయన.

“ఉన్నసంగతే అదిగదండీ” అన్నాడు కుర్రవాడు.

“ఎన్నిరోజులుతిరిగావు?” తాతగారికికొద్దిగా నవ్వు వచ్చింది.

“మూడురోజులు,నిన్నమూడోరోజు!”

“ప్రసన్నురాలినిచేసుకొన్నావన్నమాట!”

‘ఒకంధంగా’ అన్నాడు. ఆ కుర్రవాడుతలవంచుకొనిఇంకా నయమే సమయానికివచ్చాను. ఆలస్యమయితేనేను అనుకొన్నంతపనీఅయ్యేది. ఈ పిల్లనీకేదో బంధువన్నావుకదూ? ఎందుకు అలా అన్నావు?’ అన్నాడు ముసలాయన.

“బంధువేనండీ” అని కుర్రవాడు చిరునవ్వునవ్వాడు.

ముసలాయనకుఒళ్ళు మండిపోయింది.ఈ పిల్లవాడు ఇలాగదైర్యంగా సిగ్గు బిడియంలేకుండా చెబుతూన్నజవాబు చూచి“ఏమౌతుంది ఆ అమ్మాయినీకు?” అని అడిగాడు గట్టిగా,గర్జించాడు భయంకరంగా.

కుర్రవాడుతెల్లముఖంవేస్తాడని అనుకొని ముసలాయనఆ కుర్రవాడివంక తీక్షణంగాచూశాడు.

ఆ అబ్బాయిసిగ్గు పడుతూ ఆ పిల్లవంక చూచి “ఏమౌతావేనాకు నీవు!” అని అడిగాడు.

ఆ పిల్లముసిముసి నవ్వులునవ్వంది. సిగ్గుతో తలవంచుకొని.

ఆ కుర్రవాడుఆయనవంక చూస్తూ“చిన్నతనంలోనేమాకు పెండ్లి అయింది. అప్పుడుఈండను చూసి అంతా, ‘నీపెళ్ళాము’ అనేవాళ్ళునన్ను చూసి ఆండతో“నీ మొగుడే!” అనేవాళ్ళు.ఇప్పుడు కాస్త తారుమారుఅయింది ఆ వరస. ఆండే నాకుమొగుడు అయి కూర్చున్నది.ఆండ మొగుడితనంభరించలేకనేను పోట్లాడియింట్లోనుంచి వెళ్ళిపోయి,బజార్ల వెంటతిరిగాను ఈ మూడురోజులు.పోయిన రాత్రే కాస్తరాజీ కుదిరింది” అన్నాడు.

ముసలాయన,ముసలమ్మ కూడాఒకరి మొగాలు ఒకరు చూచుకొనినవ్వుకొన్నారు.

ముసలాయనఆ అబ్బాయిని కౌగిలించుకొనిహృదయానికిఅదుముకొంటూ

“భలేవాడివోయ్!” అన్నాడు.

ముసలమ్మగారుఆ పిల్ల చెక్కిళ్ళునియిరి తన కణతలకునొక్కుకొని, “చెప్పలేదండీ!మా అమ్మాయి బంగారు తల్లిఅని!” అని అన్నది.

ముసలాయన ఆ అమ్మాయి ఇచ్చిన కాఫీ పుచ్చుకొని. ఇరవైమూడో క్రాసురోడ్డు నుంచి ముప్పైయో క్రాసురోడ్డు అవతల దాకా నడిచి వెళ్ళాడు. ఆ పిల్ల సంగతి ఎత్తిన ప్రతివాడిని “ఛా, నోరు మూయ్ ఎవర్రా ఈ సంగతి చెప్పింది నీకు!” అని కోప్పడుతూ.

---0---

బాపట్ల- టు- బెజవాడ

రైలు నడుస్తూంటే మనలోవుండే ప్రాణవంతములైన పదార్థాలన్నీ కూడా కదిలి మనకు ఉత్సాహాన్ని సంతోషాన్ని కలుగజేస్తాయి.

అందుకనే రైల్లో ప్రయాణంచేస్తున్నప్పుడు ఎక్కువ మాట్లాడుతాము. కొత్త స్నేహాలు ఏర్పడటానికి రైలు ప్రయాణాలు ఎక్కువగా తోడ్పడుతాయి.

ఇద్దరు పండితులు మా పెట్టెలో ఎదురెదురుగా కూర్చున్నారు. ఏదో భాషా షయకమైన చర్చ జరుగుతూ వుంది. రైళ్ళు ఇల్లాగ కిక్కిరిసి పోవడానికి కారణాలు ఏమైంది చర్చిస్తున్నారు.

ఒక మూలకొందరు ఎన్నికలను గురించి, చర్చ జరుపుతూ ఉన్నారు.

ఆ చివర బెంచీ ఏదో వాళ్ళు హిట్లర్ స్టాలిన్ చర్చిల్ అన్న మాటలు ఉపయోగిస్తూ రాజకీయాలు కామాలు మాట్లాడుకొంటున్నారు.

ఒక బెంచీ ఏదో ఒక బట్టతల ఆయన కూర్చున్నాడు. ఆయన ఎదురుగా ఒక అమ్మాయి ఒక పిల్లవాడూ ఉన్నారు. ఆ పిల్లవాడికి అయిదారు యేండ్ల వయస్సు ఉంటుంది. వాడు ఆ బట్టతల వంక ఆశ్చర్యంగా చూచి వాళ్ళ మృదుబుగ్గా బుగ్గా పొడిచి, “అదేంటి! ఆయన తలకాయ అట్లా ఉందేమే అమ్మా” అని సుగులేకుండా అడుగుతున్నాడు.

పాపం ఆ అమ్మాయి వాడినోరు గట్టిగా మూసింది. ఆ పిల్లవాడు తన్నుకొన్నాడు. వాళ్ళ అమ్మ వదిలేసింది. వదిలి వేయడంతోనే మళ్ళీ ఆ ప్రశ్న అడిగాడు.

ఆయన తల ఏదో ఒక్క వెంట్రుకైనా లేకపోవడం వాడి ప్రాణానికి అతి విచిత్రంగా వుంది. వాడు పుట్టి పెరిగిన తరువాత అంత విచిత్రాన్ని ఎప్పుడూ చూచి ఉండడు ఆ తల ఒకసారి ముట్టుకోవలెననీ, లైతే చంకన పెట్టుకొని ఇంటికి తీసికెళ్ళి దానితో ఆడుకోవలెనని వాడికి ఊహలు కలిగి ఉంటాయి.

కాని వాళ్ళ అమ్మ వాడినోరు నొక్కి అది పెట్టి ఉంచుతూ వున్నది.

సరిగ్గానా ముందున్న ఈ ఇద్దరుపండితులూ భాషాంశయకచర్చ బాగా సాగిస్తున్నారు. ఒక చిన్న మాటను ఎట్లా ఉచ్చరించాలె అన్న ంషయమై ఆ యిద్దరూ పెద్ద తగాదా పెట్టుకొన్నారు.

“మధ్యాహ్నము” అన్న శబ్దము ఉచ్చరించటం ఎట్లాగూ అని ప్రశ్న అక్కడహా క్రింద నా వత్తుడన్నా నా క్రింద హా ఒత్తు ఉన్నట్టుగా పలకాలని ఒకాయన. హా క్రిందా నా ఒత్తు ఇచ్చి నా క్రింద హా వత్తు ఇచ్చినట్లు పలకటం ఏంటీ, ఇదెక్కడి అన్యాయం, అంటాడు మరో ఆయన ఈ ంషయం ఏదవదన పెరిగిపోయింది.

*మధ్య+అహ్నము మధ్యాహ్నము అయింది. హా క్రిందనా ఒత్తు ఇచ్చినట్లే పలకాలంటాడు ఈ పండితుడు.

ఆ పండితుడు అల్లాగ పలకటానికి ఏంలేదు అంటాడు. హాను ఉచ్చరించటం కష్టమై, మధ్యః+ అహ్నము, మధ్యాహ్నము, మధ్యానహ్నము, మధ్యాన్తము అయిందీ అంటాడు.

ఆయన వ్యాకరణం ప్రమాణం అంటాడు. ఈయన జనవాక్యం ప్రమాణం అంటాడు.

ఈయన తన వాదాన్ని నిలబెట్టుకొంటానికి అయిదు కారణాలు చూపాడు. కాని వ్యాకరణరీత్యా ఆయన వాదన ఏమాత్రం నిలవలేదు భాషా పరిణామ శాస్త్రంలో నుంచి అవతల ఆయన పదకొండు సూత్రాలు వల్లించాడు తన వాదన నిలుపు కొంటానికి.

ఈ గొడవ ఏంటో ఎవరికీ అర్థం కావటంలేదు. ఆయన గొంతెత్తి మాట్లాడడము మొత్తం ఏద చాలా తమాషాగానే ఉంది.

చివరకు ఏమైంది అంటే ఈయన చూపిన అయిదు కారణాలు, ఆయన చూపిన పదకొండు కారణాల ముందూ, ఎందుకు పనికి రాకుండా ఎగిరి పోయినయ్.

అర్థం కాకపోయినా ఒకరి వాదన నిలిచిందని, ఒకరి వాదన నిలకడలేకపోయిందనీ నేను ఎట్లా గ్రహించ గలిగానని సందేహ పడనక్కరలేదు. నాకు వచ్చిన తర్క శాస్త్రం వల్ల ఆ ంషయంలో ఒక నిర్ణయానికి రాగలిగాను.

తర్క శాస్త్రరీత్యా అయిదుకంటే పదకొండు పెద్ద. అందుకని (గట్టి) పదకొండు కారణాలు మద్దతు గల వాదనకే జయము కలిగింది అనుకోటంలో తప్పు ఏంలేదు.

ఒక వస్తువు రెండవ దానికంటే పెద్దదైనపుడు, రెండవ దానితో సమానమైన వస్తువుకంటే మొదటిదానితో సమానమైన వస్తువు పెద్దది.

అయితే మొత్తం ద వైయ్యక్తరణికి చాలా కోపం వచ్చింది భాషా తత్వవేత్తకు కూడా మంచి కోపం వచ్చింది. తెనాలి స్టేషను వచ్చిందాకా కూడా ఇల్లాగ వాద ప్రతివాదాలు పెరిగిపోయినయ్.

ఆ స్టేషనులో ఒక మధ్యాహ్నం పండితుడు దిగిపోతూ మరో మధ్యాహ్నం పండితుడివైపు కొరకొరచూసి పోయినాడు.

మధ్యాహ్నం పండితుడు, ఆయన దిగిపోవటంతోనే తలుపు ఠాప్ న బిగించివేశాడు కోపంతో.

ఇంతలో రాజకీయాలు మాట్లాడుతూ ఉన్నచోట కాస్త ఘర్షణ సాగింది. అక్కడ మాటలు ఇల్లాగ నడిచినయ్.

“హిట్లర్ లోకాన్ని అంతా జయించాలని ఆశపడ్డాడు. అందుకనే అలాగ అథ: సాతాళానికీ పడిపోయాడు. స్టాలిన్ అలాగకాదు”

“అదే మన్నమాటలెండీ! ఇప్పుడు స్టాలిన్ మట్టుకు ఏం జేస్తున్నాడు? కమ్యూనిస్టులను ఏ ప్రదేశంలోనూ లేవదీశాడు. వాళ్ళు అన్ని దేశాలలోనూ తయారైనారు. వాళ్ళ ద్వారా తన పలుకుబడిని వృద్ధి చేసుకోవాలని చూస్తున్నాడు.”

“కమ్యూనిస్టులను అతనే ఏ ప్రదేశంలోనూ లేవదీయటంలేదు. వాళ్ళే లేస్తున్నారు.”

“మరి ఎట్లా పుట్టి నైక కమ్యూనిస్టు ఉద్యమాలు? ంటి వెనకాల స్టాలిన్ చెయ్యి వుండీ తీరాలె!”

అలా అనడం చాలా అసమంజసంగా కనపడదది. ఇవతల ఆయనకు చాలా ంసుగుతో ఇలా అన్నాడు.

“రష్యాలో ఒక చక్కని ప్రభుత్వం ఏర్పడదనీ అల్లాంటి ప్రభుత్వంలో ప్రజలంతా సుఖంగా జీస్తారనీ గట్టి నమ్మకం గల వాళ్ళే కమ్యూనిస్టులు అవుతున్నారు కాని వాళ్ళ నందరినీ స్టాలిన్ పురికొల్పుతూ ఉన్నాడు అనడం అన్యాయం. సాయం చేయడానికి వస్తే ఎంతమందికని సాహాయ్యం చేయగలడు? ఇది సాధ్యమా?”

ఇంతవరకూ ఊరుకొన్న ఆయన ఒకడు రష్యా రాజనీతిని ఇంకో ంధంగా సమర్థించినాడు. అదో చిన్న ఉపన్యాసం. మాటలు బత్తి పలుకుతూ, పళ్ళు బిగిస్తూ, చేతులు ఆడిస్తూ ఆయన అన్నాడు

“ఎక్కడైతే, ఏ ప్రదేశంలో ఐతే, ఏ దేశంలో అయితే, ఏ ఖండంలో అయితే, ప్రజలు నోరులేని మూగ ప్రజలు, బానిసత్వంలో ఉండి దాస్య శృంఖలాలను తెంచేవేసి

స్వేచ్ఛకోసం స్వాతంత్ర్యం కోసం ప్రయత్నాలు ప్రారంభిస్తారో, ఆయా దేశాలలో, ఆయా ప్రజాసమూహానికి

దాస్యం ముక్తి కలిగేందుకు రష్యా పూనుకొంటుంది. తత్ ఫలప్రాప్తి కై సర్వ ప్రయత్నాలూ

చేస్తుంది? ఇందులో తప్పేదీ? ఇందులో దుర్మార్గం ఏముంది? నీతి బాహ్యమైన పనా ఇది? ధర్మం రుద్ధమా?”

ఈ భీకరగర్జనలు ఏ వివరమాటలాడలేకపోయినారు. ఒక్కడు నోరెత్తలేకపోయినాడు. చాలామందికి భయం వేసింది. భయపడిపోయి అంతా ఊరుకొన్నారు.

కాని ఒక మెల్లకన్ను ఆయనమటుకు ఈ ంషయాన్ని అంగీకరించక పెద్దగా అరిచాడు.

“ప్రజలందరూ సుఖంగా ఉండాలని స్వేచ్ఛ అనుభంచాలనీ కోరేది ఇంగ్లండు కాని రష్యా కాదు. చర్చిలకు అలాంటి భావాలు ఉన్నాయి అనండి ఎవరైనా నమ్ముతారు. పదిమంది మెచ్చుకోదగిన మాట అది! అంతే కాని రష్యా యేదీ, ప్రపంచకళ్యాణానికై పాటుపడటం ఏదీ? దాస్యం ముక్తికై రష్యా ఏదీ-కృషి చేయటం ఏదీ? వట్టిమాట! స్వేచ్ఛ అన్న మాట అసలు ఇంగ్లండులో పుట్టింది.”

“ఓస్ చర్చిల్ మహా పెద్ద సహాయం చేస్తున్నాడు కామాల దాస్యంలో ఉన్నవాళ్ళకు?”

“ఆ, చేస్తున్నాడు అపారమైన కృషి చేస్తున్నాడు అబద్ధమని తోస్తే, అట్లాంటిక్ చార్జరును అడుగు?”

“అదొక అబద్ధ ప్రబంధము!”

“నీదొక అసందర్భ ప్రలపము”

ఠఫాఠఫా ఇలాగ అనుకొని ంల్పిద్దరూ ఊరుకొన్నారు. ఆ తరువాత పెట్టెలో వున్న వాళ్ళంతా మాట్లాడారు. చర్చిల్ స్వాతంత్ర్యానికై పోట్లాడుతున్న మాటనిజం! అన్నాడు ఒకాయన.

‘ఛా, ఛా, వట్టిమాట అసలు రహస్యం కు తెలియదు. చర్చిల్ చిన్నజాతులకు ఇనుప సంకెళ్ళు వేస్తున్నాడు’ అన్నాడు ఇంకొకాయన.

‘రైట్ అదీ సంగతి రష్యా వొకటే మానవ స్వేచ్ఛ కై ప్రయత్నిస్తున్నది’ అని మరొకరు. మొత్తం ద పెట్టెలో ఉన్నవాళ్ళలో, సగం మంది స్టాలిన్ వైపు, సగం మంది చర్చిల్ పక్షం వహించారు. దాని తరువాత తీవ్రమైన వాదన జరిగింది.

చర్చిల్ పార్టీవారు అంటే మనం త్రమండలివారు ఈ వాగ్యుద్ధంలో మొదట బాగా పురోగించారు. పిడుగులు కురిపించారు. శత్రుమండలివారు ఇతోధికంగా తిరోగించాల్సి వచ్చింది.

తమాషావింటంటే ఆ పెట్టెలోనేకొందరు ఏ పార్టీకి చెందకుండాఉన్నవాళ్ళు ఉన్నారు.ఈ యుద్ధములోఎవరికి కాస్త జయముకలుగుతున్నదనితోస్తే వారితోచేరి రెండోపార్టీ వారిని చూచి నవ్వుటమేంపని.

ఈ తంతుఅంతులేకుండా పొయ్యేదేకానిఒక ఆసానికి ఈ గొడవంతా చూస్తేచాలా చికాకు గలిగిందోఏమో, పెద్దగానే కేక పెట్టాడు“ఎందుకయ్యా ఇదంతాను.నేనొక్కమాట చెబుతానునండి.”

అంతానిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు.అనిశ్శబ్దతను బద్దలుచేస్తూ అన్నాను, “చర్చిల్వట్టి అబద్ధాలకోరు!”

ఈ మాటఅనీ అనటంతోనే, “స్టాలిన్పరమదొంగ” అని ఎవరో పొలికేకపెట్టారు దానికి జవాబుగా.

ఈ కేకలునిఅంతా నవ్వారు.

ఈ కేకలతోతనవాళ్ళకందరికీతలవంపులైనట్లతలచి ఆ బట్టతలఆయన చాలా ఈసడింపుగాఅన్నాడు “వెధవచర్చిల్ పోనిద్దురూ”అని.

ఎదురుగావున్న మెల్లకన్నుఆయన చుట్టనోట్లోనుంచి తీసితుబుక్కున ఉమ్మేసి“వెధవ స్టాలిన్పోనిద్దురూ” అన్నాడుతపీమని దెబ్బకుదెబ్బ కొట్టినట్లు.

అందరూఊరుకొన్నారుకాని ఈ ఇద్దరికీ వాదనపెరిగి పోయింది. తపా, తపామనిగుండ్లు పేలినట్లుమాటలు పడిపోయినయ్.ఆ తరువాత సంభాషణఇట్లా జరిగింది.

“స్టాలిన్వట్టి దుర్మార్గుడు”

“చర్చిల్వట్టి దుర్మార్గుడు”

“స్టాలిన్పక్కా దొంగ”

“చర్చిల్రెండు పక్కల దొంగ”

“మాటలువిగులుతున్నావ్సరిగ్గా రానీయ్”

“నీవేసరిగ్గా రానీయ్”

“ఆవెధవస్టాలిన్ను,పట్టుకొని ఏదో లోక కళ్యాణంఅనీ, రుధిరజ్వాలలనీ,అంటే నాకు ఒళ్ళుమండిపోతుంది.”

“ఆచవట చర్చిల్నుపట్టుకొని వాడేదోమానవ సౌభాగ్యానికిపాటుపడుతున్నాడనీ, స్వేచ్ఛ అనీ దాస్యంముక్తిఅనీ అంటే నాకూ ఒళ్ళుభగ్గుమంటుంది.వాడో వెధవన్నర!”

“ఇంకచాలే ఊరుకోవయ్యా!”

“ఏంటయ్యాఊరుకునేది! ఎందుకు ఊరుకోవాలే?మహా డబాయిస్తున్నావే?నిజం మాట్లాడటానికిభయం ఎందుకూ?”

“గట్టిగాచెబుతున్నాను. చర్చిల్ ఒట్టిబడాచోర్ అంటే పెద్దదొంగ”

“స్టాలిన్?స్టాలిన్ వట్టిలభంగు అంటే పెద్దదుర్మార్గుడు”

రోషాలుపెరిగినయ్.

“సిగ్గులేకపోతేసరి నోరుమూయవోయ్”అన్నాడు మెల్లకన్నుఆయన.

“నువ్వునోరుమూయ్-వెధవ”అన్నాడు బట్టతలఆయన అని చెయ్యిఎత్తాడు. చూస్తూ వుండగానేఒకరి ంద ఒకరు కలియబడ్డారు.స్టాలిన్ పార్టీవారు అంతాలేచారు.

నానాగొడవగా వుంది. అంతామాట్లాడుతున్నారు.ఒకరిమాట ఒకరు ంనిపించుకోవటంలేదు.

ఇంతలోఒక పెద్దమనిషిలేచి“అయ్యా, తమకు ఐకమత్యంలేకపోవటం ఎంతంషాదకరమైన ంషయము”అని గొంతెత్తి పెద్దపొలికేకలు పెట్టాడు.

ఆ కేకలుని ఎక్కడివాళ్ళుఅక్కడే గవ్చిప్గా చతికిలబడ్డారు.రోషాలూ, కోయలూ, నింషంలోకిచల్లారినయ్.

అంతాఆ క్రొత్త వ్యక్తివంక ంచిత్రంగా చూస్తున్నారు.అంత పెద్దపోట్లాటానీటిబుడగలాగాఅణిగిపోయింది.

ఆ క్రొత్తమనిషినుంచుని ఒకచిన్నఉపన్యాసం ఆరంభించాడు.వేసుకొన్నం కొద్దిగా మాసినచోకబారు ఖద్దరుబట్టలు.ఏదో కాస్త గౌరవం గల మనిషిమాత్రం ఇలా చెప్పాడు.

“ఎన్నికలుత్వరలో వస్తున్నాయి.మనదేశం యొక్కభంష్యత్తు అంతాం ఓటుపైనే ఆధారపడివున్నది. ఆ రోజునంరు ప్రొద్దున్నే స్నానంచేసిఇష్టదేవతా ప్రార్థనచేసుకొని,ఆ పళంగా బయలుదేరిపోయిం ఇష్టం వచ్చినవారికి ఓటును ఇవ్వాలె.

ంరువ పార్టీ కైనా చెందివుండండి,ం ఓటు ఎవరికైనా ఇయ్యండిఅదంతా నాకేం అవసరంలేదు.కాని ఓటుమట్టుకుఇయ్యటం అవసరం”.

అంతానిశ్శబ్దంగా ంటూంటేఆయన బాగా గొంతెత్తిచేతులు ఊపుతూకళ్ళు ఎగరేస్తూ ఇలాఉపన్యసించాడు.

“ఒక్కొక్కప్పుడుఒక్క ఓటు తక్కువైమన నాయకుడుఓడిపోవటం కూడా జరుగుతుంది!నీవు ఆ నోటు ఇయ్యలేదనుకో!అప్పుడేమన్నమాట?నీ వోటు లేకపోవటంవల్లఆ నాయకుడు ఆరోజునఓడిపోయినాడు! నీవువెళ్ళి ఓటువేసి వున్నట్లయితేఆయన గెలిచేవాడు!

నీకుకడుపునొప్పిగా వుంది.అందుకనే నీవు వెళ్ళలేదు.చాలా ప్రయత్నంచేశావు వెళ్ళాలని.ఇంగువ డ్రుంగావు! కాని ఆ పాడునొప్పితగ్గలేదు. సాయంత్రంఆరుగంటలదాకా బాధపడుతూనేఉంటిం! పాపం ఏం జేస్తావూ?...

అయితేనేం?ఆ రోజు నీవు వెళ్ళకపోవటంవల్ల ఎంత ప్రమాదంజరిగిందో చూడు! ఆ నాయకుడుఆరోజున, బండ్రకూ,పెట్రోలుకు, ఎన్నివందలుఖర్చుపెట్టాడో! ఎంతశ్రమ పడ్డాడో! ఒక్కనోటుతోపోయిందిగదా! నీ వొక్కవోటుపడకపోవటం వల్లనేగదా అతడు ఓడిపోయింది.అతని ధనం వ్యయంఅయింది శ్రమపడ్డాడుకాని అంతా వృధా! వృధానీ మూలంగా వృధా!

అయితేఅలాంటి అత్యవసరమైనపని వచ్చినపుడుఇల్లాంటి కడుపునొప్పిమనకు వస్తే బాధపడుతున్నాఊరుకోవలసిందేనా?

నీవుకోర్టులో పదిగంటలకుహాజరుకావాలి.లేకపోతే ఎక్కువార్జీఅవుతుంది. కొన్నివేలరూపాయలు నష్టం. కడుపునొప్పి వస్తుంది. వెళ్ళలేవుఏం జెయ్యాలి!”

అంతాజాగ్రత్తగా ంటున్నారు.అతడు ఉద్రిక్తుడైబల్ల గుద్దుతూఉపన్యాసం సాగించాడు.

“ఇటువంటిసందర్భాలు అనేకంరావచ్చు! కడుపు నొప్పివల్లనీవు ఓటు ఇయ్యలేకనీ నాయకుణ్ణి ఓడిస్తావా?ఆ నాయకుడు ప్రభుత్వంలోకివెళ్ళి ప్రజలభాం భాగ్యోదయంకోసం ఎంత పాటుపడేవాడో!దేశానికి ఎంతమేలుజరిగేదో! కాబట్టినీ కడుపునొప్పివల్లభారతదేశానికి రానున్నగొప్ప భాగ్యం రక్షింమనిఆగిపోతుంది.

ఇలాంటిఅసందర్భములైనఅక్రమములైనకడుపు నొప్పులనుమనం ఇకముందు ఎదుర్కొనాలసిఉంది. వాటి దుర్మార్గాలను,వాటి దౌర్జన్యాలనుమనం సహించకూడదు.

ఇట్టికడుపునొప్పులు వచ్చినపుడువెంటనే అణగ ద్రొక్కిమనం మన ఓటునునియోగించాలి.

ఓటుఇవ్వటం మన జన్మహక్కు.దానిని ఏ కడుపునొప్పి గానిఅడ్డు పెట్టకూడదు.మన జన్మహక్కులనుమనం అనుభంచకుండాచేస్తున్న ఈ కడుపునొప్పులనుఎదుర్కోవటం ఎలాగఅనేదే ఇప్పుడు మనభారతదేశాన్నిపీల్చి పిప్పి జేస్తున్నసమస్య.

ఈ సమస్యపరిష్కారానికి మనం అంతా ఏకంకావాలె! ఇది అందరినీపీడిస్తున్నది!
కాంగ్రెసు,కమ్యూనిస్టు, ముస్లిమ్లీగ్అందరినీ పీడిస్తున్నది.జాతి, కుల, మతంచక్షణ
లేకుండాఅందరినీ కడుపునొప్పిబాధిస్తున్నది.

కడుపునొప్పిబాధకు గురియై, ఏమూడు సంవత్సరములకోఒకసారి లభించేటువంటిఇట్టి
అమూల్యమైన,అపూర్వమైన స్వర్ణావకాశమునపోగొట్టుకుంటానికి ఏ భారతయువకుడు
ఒప్పుకుంటాడు!ఒప్పుకోడు!

ఇట్టినీచాతినీచమైనకడుపునొప్పిలనునశింపజేయటానికిఒకటే రాజమార్గంఉన్నది.

అదిఏది!

ఒకేమాటఒకేబాణము.

ఒకటేదేవుడు! ఒకే మందు.

ఏకమేవాద్వితీయం!

ఆ ఒక్కమార్గంఏంటి?”

ఈ ఉపన్యాసంతోశ్రోతలంతా నిస్తబ్ధులైపోయినారు. ఆశ్చర్య స్మయాలలోమునిగిపోయినారు.
ఉపన్యాసకుడుగొంతు కొంచెం తగ్గించిమళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

“కడుపునొప్పిలను నశింపజేయటానికిమార్గం చెబుతున్నానునండి సోదరులారా!ఈ పొట్లంలో
ఉన్న చూర్ణాన్నిఒక గ్లాసులో వేసి కాసిని వేడినీళ్ళుపోసిపుచ్చుకోవలె,వెంటతే కడుపునొప్పి
మాయం అవుతుంది.ఇది సత్యం! పొట్లంవెల ఒక అణా!”

“ఈఅమ్మకం నా స్వంత లాభంకోసం కాదు. ఎన్నికలు జయప్రదంగాజరగటానికి,
ఎవ్వరుగానికడుపునొప్పి వలనఆగిపోకుండా ఉండేందుకు, అన్నిటట్లు పోల్ కావడానికేనేను ఈ
పనిచేస్తున్నాను.భారత పుణ్యభూమికినేను చేస్తూ ఉన్నసేవ ఇదే!”

అకస్మాత్తుగాఅందరికీ కడుపునొప్పి వచ్చినట్లతలా ఒక పొట్లం కొనేశారు.గాంధీజీకి జై
అనేనినాదాలతో ఆ దృశ్యంముగిసింది.

ఇంతలోబెజవాడ స్టేషన్రావడం వల్లఅందరూ పెట్టే బేడాదింపుకొని చాలా
సంతోషంతోనవ్వుకొంటూ వెళ్ళిపోయినారు ‘మధ్యాహ్నంపండితుడూ, బట్టతలఆయనా,
మెల్లకన్నుఆయనా అంతాకూడా సంతోషంగా దిగిపోయినారు.

“ఇంతేగదా!ఈ ప్రపంచంలో నుంచివెళ్ళిపోతాము సమయమువచ్చేసరికి; ఈ లోపునఉన్న
స్వల్పకాలంలో,రోషాలూ కోపాలు: అవైనా క్షణికము!వెళ్ళిపోయేటప్పుడుఅంతా
మరిచిపోతాము.నవ్వుకుంటూ ఈ లోకాన్నిండిచిపోవాల్సినరోజు ఎప్పుడో వస్తుందిమన
అందరికీ” అన్నాడొకముసలాయన.

తీర్పు

మానాన్న చాలాకాలంస్కూలు మాస్టర్ ఉద్యోగంచేసి రిటైరు అయినాడు.ఆయన పిల్లలకుబహు నేర్పుగాచదువు చెబుతాడు.కాని ఈ ముసలితనంలోఆయనకు ఓర్పు కాస్త తక్కు వైకోపం ఎక్కు వైంది.

మారఘూకు అక్షరాభ్యాసం చేసికాస్త దారికి తీసుకొని వచ్చిందిమా నాన్నే. ఆయనముఖ్యంగా మనుమడికిలెక్కల్లో మాంచితరిఫీదు ఇచ్చాడు.ఎంత పెద్దలెక్కఅయినా ఇట్టే చేసేశక్తి రావాలంటే ముందుభయం ఏమాత్రంఉండకూడదు.

మారఘూకు ఈ ధైర్యం ఒకటికుదిరింది ఎంత పెద్దలెక్క ఇచ్చినా అధైర్యపడకనోటితోనే చేసివెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.అంత అలింగాకపోతేఅప్పుడూ పలకా బలపంతీసుకోటం.

ఎనిమిదితొమ్మిదేండ్ల వయస్సులోపిల్లల మానసికస్థితిబహు ంచిత్రంగాఉంటుంది. తెలిసీతెలియని వయస్సు,వాళ్ళ ఊహలుకూడా బహు తమాషాగావుంటం. వాళ్ళపోకిళ్ళు తెలియకపోతేవాళ్ళు వేసే ప్రశ్నలుంసుగు పుట్టిస్తాయి.

మానాన్న అసలు ఓపిక మనిషేకాని ఆ రోజున ఎందుకోకోపంవచ్చి పిల్లవాడినికాస్త కోప్పడి ఒకదెబ్బవేశాడు. మా ఆండ రఘూనుమహా గారాబం చేస్తుంది.వాడింద ఈగ వాలితేగిలగిల లాడుతుంది.

ఆ రోజునభోజనాలైనతరువాత రాత్రిపదిగంటలవేళమా కాంతం ఈ ప్రసంగం తెచ్చింది.ఎందుకు కొట్టాలెపసివాడిని, ఎందుకు చెయ్యాలంటూ!

నేనుసర్దేసేద్దామని ఎంతో ప్రయత్నంచేశాను. ంషయం మార్చాను.నా ప్రయత్నాలేంఅక్కరకు రాలేదు. పసి వెధవనుఅనవసరంగా అంత దెబ్బకొట్టాడని ఆండకు కడుపులోబహు ఇదిగాఉంది.

ఆండనుశాంతపరచాలంటేసులభంగాలేదు.ఏదో పెద్దవాడు ముసలాయనఓ దెబ్బ వేస్తే ఏంలే.ఆ మాత్రానికి నీవు ఊరికేఇదవుతావు ఎందుకూ?అని కోప్పడితే ఆండఅలా అన్నది “తప్పువుంటే ఓ దెబ్బవేయవచ్చు. అలాంటప్పుడునేనేం అనను. నాకుమాత్రం ఆ మాత్రంతెలియకపోలేదు.కాని ఏం తప్పులేనపుడువాడి చెవులుపట్టుకొని సాగదీయటంఎందుకు? చెప్పండి,చెవులు రెండూకందగడ్డలైవై”

ఉద్రిక్తయైఈ మాటలు జెప్పటంవల్ల,ఆండ మనస్సు బాగా కష్టపడ్డట్లుతెలిసింది.

కుర్రవాడినిమానాన్న ఎందుకు కొట్టాడోఅంతవరకు నాకు తెలియదు.తెలుసుకోవాలనిప్రయత్నమూ చెయ్యలేదు.ఎందుకో కోపం వచ్చికొట్టాడులే అనుకొన్నాను.

ఆండ ఆ ంషయమై అంతగా రొస్టుపడుతున్నపుడునేను పట్టించుకోకుండా తోసేసెయ్యటానికీంలులేకపోయింది.ంషయం అంతా మొదటినుండిచివరదాకాని నిజంగామానాన్న వాడినిఅవసరంగా కొట్టిఉన్నట్లయితే,“నాన్నా వాడిని మరీగట్టిగాకొట్టబోకు” అని చెప్పవలసినఅవసరం వస్తే చెప్పదాముఅనుకొన్నాను.

అనుకొనికాంతాన్ని నా మంచానికిపక్కనేవున్న కుర్చీలోకూర్చోబెట్టి ఆండచుట్టి ఇస్తువున్నతమలపాకుల ముడుపులుతీసుకొంటా “అది సరే ఆయనఅసలు ఎందుకు కొట్టాడుండిని, సంగతేంటోచెప్పు” అన్నాను.

“ప్రొద్దుననేను గడపలో కూర్చునికూరలు తరుక్కొంటున్నానుతాతా, మనుమళ్ళుహోల్లో కూర్చున్నారు.ంరబోసుకొన్న గిరజాలూండా వెధవ ముద్దొస్తున్నాడు,ఆ చిన్నమట్టలాగుతొడుక్కొని, తెల్లచొక్కావేసుకొని బాసినబొట్లవేసుకొని కూర్చుంటే దొరబాబులాగున్నాడండీ”ఇల్లా అంటూ ఆండ కొడుకునువర్ణించుకోటంలోకిదిగింది అసలు ంషయంవదిలేసి.

నేనుకూడా ఆ ధోరణిలోకిదిగానా, చిన్నప్పటినుంచివాడుచేసిన అల్లరులూముద్దులూ, అం చెప్పకోటంలోకిదిగుతాము. ఇక దానికి అంతుఉండదు. అసలు సంగతితేలకముందేతెల్లారుతుంది.

అందుకనినేనే అన్నాను “ఆండతో,ఇదిగో చూడూ, దొరబాబుగారినిగురించి వర్ణనలుచెయ్యవచ్చుగానిముందు అసలు ంషయంచెప్పు”

నేనుఇలాగ అవటం వల్లఆండ ఉత్సాహానికి భంగంకలిగినట్లు ఆమెముఖంలో కనబడ్డది.అయినా ఆండ పైకేం అనక “అసలుంషయానికేముందిలెండి,ముసలాయన మనుమడినిదగ్గర కూర్చో బెట్టుకొనిచదువు చెబుతూవుంటేముచ్చటగా ఉండినేనూ అక్కడే కూర్చున్నానుచూస్తూ, ంటున్నారా?నిద్ర వస్తున్నదా?”అంటూ తమలపాకుఈనె ఒకటి నాపైకి ంసిరింది.

“ంటూనేఉన్నాను, చెప్పు” అన్నాను.

“ంనాన్న ఏదోలెక్కఇచ్చాడండీ ండికి. ండువ్రాసుకొన్నాడు వ్రాసుకొనిచెయ్యవచ్చునావెంటనే, చెయ్యకఅలాగ చూస్తూ ఊరుకొన్నాడు.ంరెప్పుడైనా ఏదో కథలోచిస్తూ ఉన్నప్పుడుఎలాచూస్తారో పిచ్చిగా,అంతా సరిగ్గా అలాగే చూస్తూఊరుకొన్నాడు” అని ఆగి నా ముఖంలోముఖంపెట్టి నం్వందికాంతం.

కాంతం తన కొడుకును నాలోనూ, నన్ను తనకొడుకులోనూ చూస్తుంది. నాకు తెలుసు ఈ సంగతి అందుకని నేనూ నవ్వాను.

లెక్క అర్థంగాకనే అలాగ ఆలోచిస్తూ కూర్చుని ఉంటాడు అన్నాను నేను.

“అర్థంగాకపోవటానికి ఏముందండీ ఆ లెక్కలో” అంది కాంతం.

“ఏంటాలెక్క?” అని అడిగాను.

వాళ్ళ తాతయ్య ఇచ్చిన లెక్క చూడండి అంటూ కాంతం రఘూ పుస్తకం తెరిచి చదవటం మొదలు పెట్టింది. మనం ఈ ఇంటిని రు 9502-2-3కు కొని రు 520-15 11కు అమ్మినట్లు ఐతే, లాభమూ, నష్టమూ ఎంత? ఇదీ లెక్క.

“ఈ లెక్క ఏమంత కష్టమైందికాదే! ఒక దాంట్లో ఒకటి తీసివెయ్యటమేగా?”

“ఆ సంగతి తెలియవద్దూ! తెలియకే కామాలవద్దో ఆలోచిస్తూ ఊరుకొన్నాడు. ఆ అల్లాకాదు మనం ఉన్నది అద్దెయిల్లకదా, ఈ ఇల్లు అమ్మటం ఎలాగో అని అనుకొని వుంటాడు”.

“అవును ఆమాట నిజమే. అమ్మక అమ్మక అద్దె ఇల్లు అమ్మటం ఏం ధర్మం అండీ?”

“లెక్కలో ఈ ఇల్లుకొని అమ్మటం అని ఉంది. అందులో తప్పే ఏమీలేదు”.

“కొనకకొనక ఈ ఇల్లేనా కొనటం?”

“ఊరికే లెక్కకోసం అనుకోటమే!”

“ఊరికే అనుకొనేటప్పుడు ఈ యిల్లు కొందాము అనుకోటం ఏం ఖర్చుమూ అంటా! కేకినీ మహల్ లాంటి ఇంటిని కొందాము అనుకొంటే సంతోషము కాదండీ”

“నిజమేలే, ఇప్పుడదంతా ఎందుకు అసలు సంగతికి రా”

“అదీగాక ఏదో ఒకటి స్వగృహం అంటూ ఏర్పడ్డ తరువాత దాన్ని అమ్ముదాము అనుకోటం తప్పు అమ్ముకోటం అంటూ వస్తే నష్టానికమ్ముకోటం పట్టి తెలివితక్కువ తనం”

“ఈ గొడవ ఎప్పుడూ ఉన్నదే కాని వాడిని తాతయ్య ఎందుకు కొట్టాడో చెప్పు” అని నేను ఆవలించి రెండు చిటికలు వేశాను.

నాకు నిద్ర వస్తున్నట్లు గ్రహించి ఆండతొందరగా షయం అంతా నాకు చెప్పేద్దామని ఆదుర్దాగా నే ఇలా అన్నది.

“రఘుఅలాగ చూస్తూ కూర్చుంటేవాళ్ళ తాతయ్యచెయ్యవేంలా లెక్క!” అని కోప్పడ్డాడు. వాడునవ్వుతూ ‘ఈ లెక్కనోటితోనే చెప్పవచ్చు. అందుకని ఆలోచిస్తున్నాను’ అన్నాడు.

“మానాన్న ఇచ్చిన తర్ఫీదుఅలాంటిది. ఆయనదగ్గర చదువుకొన్నవాడికి, ఎంతలెక్క ఐనా నోటితోఇట్టే చేసే శక్తివస్తుంది” అన్నాను.

‘నోటితోచేసి చెప్పగలిగితేఇంకేం కావాలె చెప్పుచూద్దాము’ అన్నారు మామగారు ప్రేమతోనే. ండు ఆ లెక్కను అంతసులభంగా చెయ్యగలడాఅనీ ఆశ్చర్యం గలిగి నేనూచూస్తూ ఊరుకున్నాను.

రఘుకొంచెం ఆలోచించాడు. ంలూగ తొందరపడేస్వభావం కాదుగా వాడిది! అని న్నంది.

అవునులేనీలాగ నిదానించేస్వభావమేలేఅన్నాను నేను.

కానీవాడుఅంకెలవంక నిదానించిచూశాడు. చివరకుతలఎత్తి అన్నాడు “ఈ వ్యవహారంలోకొంత నష్టమూ ఉంది. కొంత లాభమూఉంది” అని.

“వాడిమొఖం నష్టమూ, లాభమూ రెండూఎల్లాగ ఉంటై?” అన్నానునేను నవ్వుతూ.

వాళ్ళతాతయ్యా ఆ మాటేఅన్నారు. ‘నష్టమూ లాభమూఏంట్రా పిచ్చి వెధవావద్ ఒకటే ఉంటుంది. చెప్పు అని కోప్పడ్డాడు.’

రఘుకాస్త చిన్నపుచ్చుకొని ‘అదికాదు తాతయ్యా. నష్టమూ, లాభమూకూడా ఉంది. ఎల్లాగంటే, ఇల్లు రు.950-2-3కు కొని రు.520-15-11కుఅమ్మాడా! అయ్యితే, రూపాయల్లో కాస్త నష్టంవచ్చినా, అణాలపైసలలోమాంచి లాభంవచ్చింది తాతయ్యా’ అన్నాడు.

నాకునవ్వొచ్చింది వాడితెలితక్కువ జవాబుకు. న్న, ‘రూపాయలు, అణాలు, పైసలు వేటికం ప్రత్యేకంగాచూశాడు పిచ్చి వెధవ’ అన్నాను.

మాకాంతం అన్నది ‘చూశారా, ంరు న్ననట్లుగానేఆయనాన్న ఊరుకొంటేఎంత బాగుండేది. ఆయనల్లాగ చెయ్యకవాడి చెవులుమెలేసి ఏడిపించారండీవాడిని!!’

‘ఏంఏడిపిస్తే, మరేం ఫరవాలేదు. పిల్లవాడిని కాస్త ఓ దెబ్బవేస్తే, నీవు ఇంత గిలగిల్లాడకూడదు’ అనే నేను మా ఆండనేకోప్పడ్డాను.

కాంతంఏం తృప్తిపడలేదు. పైగా నావంక చురచురచూసిందికూడా ఇది ఏంసబబుగా కనపడలేదు. ఆయనకు పిల్లవాడిం దప్రేమలేకపోయిందా? చదువు రావాలనివద్ కాస్త ఇల్లాగంటేఈండ మహారాధాంతంచేయటం ఏంటి!

పోనీఅంతటితో ఊరుకొన్నాకొంతనయమే కాంతంఊరుకోక తన కొడుకునుఆయన కొట్టినందుకుంచారపడుతూ, ఊరికే గునుపుసాగించింది. ఎందుకు కొట్టాలెందుకు చెవులుమెలవెయ్యాలెంటూ.

ఆ గునుపుకుఅంతూ పొంతూ కనిపించలేదు.నాకు ఒళ్ళు మండుకొచ్చింది.ఆయనకు మటుకుండింద ద్వేషమా?ఏదో కాస్త చెవులుపట్టుకొంటే వచ్చినఅవమానం ఏముంది.

ఊరుకోమంటేఊరుకోక వచ్చింది ఈండచివరకు మా కాంతాన్నేకాస్త కోప్పడటం అవసరమనితోచి ఇల్లాగన్నాను.

‘ఏంటాగునుపు, కాకపోయినా, ఏదో పెద్దపుట్టిమునిగి పోయినట్లు!ఈ మాత్రానికి నీ బిడ్డమరేం కందిపోదులే!ఐనా పెద్దవాడిని ఆయననుఏమంటాము! ఏం జేస్తాము!’

ఈ మాటలుకోపంగానే అన్నాను.

ఏంఅనక ఊరుకొంటారా ఏంటండీనోరుమూసుకొని పసివాడినలాగనలిపేస్తే? అన్నదిపౌరుషంగా.

ఊరుకోకచేసేదేంటో చెప్పు?కాకపోయినా మహాఎగురుతున్నావులే!అని నేను అంతకంటేఎక్కువ పౌరుషముగా గట్టిగాకేక వేశాను.

కాంతంముఖం ఇంతజేసుకొనికొంచెంతగ్గి ‘ఎందుకండీకోప్పడతారూ? పసివాడినిబాధ పడితేనాకు ఎంత కష్టముగా ఉందోనురు గ్రహించాలి’అన్నది.

నేనుకొంచెం తగ్గి అన్నాను.“మరి ఏం జేస్తాం, పెద్దవాడినిఆయనను ఏమంటాం.ఊరుకోవలసిందే! అనినేను నిక్కచ్చిగాచెప్పాను. అంతకంటేఆ ంషయమై వాదనపెరగకూడదని నా నిశ్చయం.”

“నేనూరుకోను”అని కాంతం నిక్కచ్చిగాజవాబు చెప్పింది.“ఊరుకోక ఏంజేస్తావు? చెప్పు!”అన్నాను.

ఆమెగారుబుంగమూతిపెట్టితలవంచుకునినేనూరుకోను అనటంచూస్తేనాకు నవ్వు వచ్చింది.

చెప్పుఅని అన్నానేకాని ఆండ మాట్లాడుతుందనికాదు నా ఉద్దేశం. ఈ ంషయమైఇంత రాద్ధాంతం చెయ్యకుండామొదటే ఊరుకోవాల్సిందిసుమా నీవు అని ఆండకునేను చెప్పటంఅది!

కాంతంఇంకా తలవంచుకొనేవుంది. చదరంగంఆటలో “షా” అన్నట్లుఅయిపోయింది.

కాంతం ఇంకా తలవంచుకొనేవుంది. క్రొత్త క్రొత్త సింగారాలతో, గర్వంగా ఎగురుతూ పరుగెత్తుతూ వచ్చే సెలయేటి ప్రవాహానికి కొండ అడ్డమైనట్లయింది.

నేను అధికమైన గర్వంతో ఆండను చూస్తున్నాను. కాంతం తల ఎత్తి మధురమైన గొంతుకతో అన్నది 'మాట్లాడుతున్నాను' నండి. నా కొడుకు చెవులు నలిపితే, నాకెంతో బాధగా ఉందో మామగారికి తెలియదు' అని నావంక నిశితంగా, చురుగ్గా చూచింది.

గులాబిపూరేకులలో మధురమైన సువాసన ంత రహస్యంగా దాక్కొని తొంగిచూస్తుంది.

అంత రహస్యంగా దాక్కొని తొంగిచూస్తున్నది చిరునవ్వు ఒకటి ఆమె పెదవుల మధ్యనుంచి "నీ బాధ ఆయనకు తెలియదే అనుకో ఐతే మటుకు నీవేం చేస్తావూ?" అన్నాను.

"తెలిసేటట్లు చేస్తాను" అన్నది ఆండ.

"ఎట్లా తెలిసేటట్లు చేస్తావూ" అన్నా నేను.

"ఎట్లాగా? కాజీలు తీర్పు ఇచ్చి, చెయ్యికి చెయ్యి, కాలికి కాలు అని వాళ్ళ సిద్ధాంతం ఆయననా కొడుకు చెవులు నలిపితే, నేను ఆయన కొడుకు చెవులు నులుపుతాను. అప్పుడు తెలిసివస్తుంది ఆయనకి. బిడ్డ ఏద చెయ్యి పడితే కన్నకడుపుకు ఎంత బాధగా ఉంటుందో అన్న షయం" అంటూ కాంతం కుర్చీలో నుంచి లేచింది.